

Naš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

9. leto / številka 40

V Celovcu, dne 3. oktobra 1957

Cena 1.50 šilinga

Prispevek k spoznanju

Naj bo svet čez 50 let tak ali tak, razdeljen tako ali tako v politična interesna področja, bo človek tiste dobe zmajal z glavo, če mu bo prišel pod roke ta ali drugi politični listič vase zaverovane koroške deželice naših dni. Čudil se bo in ne bo mogel razumeti, čemu so se morali Slovenci te dežele „potegovati“ na vse kriplje za nekaj, kar se imenuje čisto navadno pouk materinščine. Začuden bo strmel nad brezmejnimi junaštvom omenjenih donkihotskih lističev in njihovih podvigov z alarmantnimi gesli: Ven z vsiljenim učenjem jezikov! Vzite vsiljeni slovenski jezik iz šol! Rešite našo ubogo deco učenja! In bo iskal ta človek po petdesetih letih nervozno dalje, kaj vse so še hoteli takrat pometati iz koroških šol, na ljubo svoji trpinčeni deci in v zgodovinski spomin na svojo koroško majhnost. Če bo ta bodoči bralec potomec omenjene dežele, bo skrivoma odložil listič, ker mu bo sram pognal kri v obraz in mu bo sapa zastala.

Če pa bo ta bodoči bralec doma kje drugje na svetu, bo nemudoma sedel v letalo, nataknil svoja znanstvena očala, razgrnil pred seboj zemljevid Evrope in naročil pilotu kar grede, ko bosta plavala nad Karavankami: „Tu, prijatelj, tu me spusti dol, da vidim!“ In bo morda ugotavljal: kajpada, kajpada, tu Karavanke, tam Ture, tukajle Svinja in Golica, na vzhodu pa Komel, nikjer druge ne tiči vzrok. In vendar, saj so imeli že takrat prelaze in tunele: Dravograd, Holmec, Jezerko, Ljubelj, Podkoren, Arlberg, Tauertunnel in Trbiž. In so imeli asfaltirane ceste in avtomobile. Čudno, zares čudno! In bo mogel kvečjemu zaključiti s primerom: so njive, na katerih zlepa ne moreš izrebiti francozle, tistega plevela, ki duši vsako rast. Tako so bile tudi dežele, v katerih niso in niso mogli spregledati, v katerih se niso in niso učili iz zgodovine. Tako in nič drugače ni moglo biti na Koroškem.

A vrtno se v današnji dan, k drobtinam narodnih svoboščin, kakor nam padajo z dunajske in celovške zelene mize in kakor se teh ne moremo uloviti in držati. Gre za zelo prozaično, zelo banalno vprašanje naše materinščine, slovenskega jezika, v koroških šolah.

Ker živimo v eni in isti državi z nemškogovorečim narodom, moramo znati oba deželna jezika. Zakaj moramo znati nemškega? Zato, da bomo spoznavali kulturo naroda-soseda, da bomo brali njegove knjige in hodili v njegovo gledališče, da se bomo z njim skušali v tehniki, kmetijstvu, trgovini, pesništvu, slikarstvu, da bomo soseda spoštovali in si ustvarjali z njim prijetno sožitje.

In zakaj moramo znati, oz. zakaj se moramo učiti slovenskega jezika? Ker je za Slovence pouk v materinskem jeziku narodna dolžnost, kruh v mizi, narodno-biološko vprašanje, zadeva narodne časti in narodnega ponosa. Ze psi se danes postavljajo z določenim rodovnikom! Kaj pa boš rekel ti, človek, če boš zavrgel ali zatajil svojo narodnost, čigav si in od kod izviraš, komu si se ti na-rod-il, kateri je tvoj narod?

Vsak kulturni človek (in kdo želi, da bi ga imenovali nekulturnega!) goji svoj materin jezik kot dragoceno dediščino. Francozi sodijo sami sebe v kulturnem pogledu po tem, kako kdo izmed njih zna zapisati in oblikovati, kako zna izraziti svoje misli. „Slog (jezik) pove, kakšen je človek!“ Rad bi poznal tistega Francoza, ki je zavrgel svoj materni jezik in dejal, da ni Francoz. Nihče pa ne bo oporekal, da so Francozi duhovno razviti in kulturni. Ali vprašaj Nemca-soseda, če morda le ni nemščina njegov materinski jezik. Začudeno te bo pogledal in vprašal, kaj želiš? Ti pa se morda pustiš ustrahovati in zapeljivati, da ti bo pobral umazan agent temnih sil tisto, kar ti

Apel na zvezno vlado

Zastopniki Hrvatskega kulturnega društva na Gradiščanskem, Narodnega sveta koroških Slovencev in Zveze slovenskih organizacij na Koroškem so po skupnem posvetovanju v Brucku ob Muri dne 29. septembra 1957 naslovili na avstrijsko zvezno vlado naslednji apel:

1. Hudo smo razočarani nad dejstvom, da kot neposredno prizadeti kljub dvakratnemu zagotovitvi s strani najvišjih predstavnikov zvezne vlade nismo dobili na vpogled izdelanih osnutkov za uresničenje člena 7 avstrijske državne pogodbe, da bi mogli zavzeti svoje stališče.

2. Če časopisna poročila dejansko odgovarjajo vsebini zakonskih osnutkov, tedaj moramo izraziti svoje veliko vznemirjenost zaradi tega, ker naši v memorandumih in drugih vlogah stavljeni predlogi niso našli nobenega upoštevanja. Pač pa je podoba, da je bilo ugodeno intencijam manjšinam sovražnih organizacij, ki so po § 5 člena 7 avstrijske državne pogodbe pravzaprav nedopustne.

3. Resno smo zaskrbljeni, da osnutki, v kolikor jih iz časopisja poznamo, bistveno poslabšujejo sedanjí položaj naših manjšin in življenjsko ogrožajo naše pravice predvsem na področju šolstva.

4. Mnenja smo, da mora člen 7 avstrijske državne pogodbe očitno služiti zaščiti in ohranitvi narodnih manjšin in se ga zaradi tega s sklepom večine ne sme spremeniti v nasprotje; je to stališče, na katerem z ozirom na interese avstrijske manjšine v Južnem Tirolu z vso pravico vztraja avstrijska zvezna vlada in poklicani zastopniki avstrijske manjšine v Južnem Tirolu samem.

5. Danes ponovno naglašamo, da tvori člen 7 avstrijske državne pogodbe celoto in morajo biti vse točke tega člena enotno in istočasno urejene. Iz tega razloga odklanjamo vsako delno rešitev po načelu: »Divide et impera« za manjšine, ki so imenovane v členu 7 avstrijske državne pogodbe.

6. Nujno prosimo avstrijsko zvezno vlado, da nam v smislu danih zagotovil nemudno izroči izdelane osnutke, da tudi mi zavzamemo svoje stališče. V svojih spomenicah in tudi pri drugih priložnostih smo ponovno naglasili svojo pripravljenost za konstruktivno sodelovanje pri reševanju problemov in naglašamo še enkrat svojo trdno voljo, da v interesu pomirjenja v deželi in preko nje aktivno pomagamo po načelu, da naj manjšine ne ločijo, marveč povezujejo.

7. V interesu manjšin, ki jih zastopamo, pa moramo z vsem poudarkom izjaviti, da ne bomo privolili in ne moremo privoliti kakoršnikoli ureditvi, ki brez upoštevanja naših predlogov in upravičenih zahtev spreminja člen 7 avstrijske državne pogodbe v njegovo nasprotje.

NARODNI SVET KOROŠKIH SLOVENCEV HRVATSKO KULTURNO DRUŠTVO NA GRADIŠČANSKEM

ZVEZA SLOVENSkih ORGANIZACIJ NA KOROŠKEM

Gornje pismo so podpisane organizacije naslovile na kanclerja dipl. inž. Juliusa Raaba, v prepisih pa na vicekanclerja dr. Bruno Pittermanna in na zunanjega ministra dr. Leopolda Figla kot predsednika ministrskega komiteja za uresničenje člena 7 avstrijske državne pogodbe.

Laburisti zahtevajo nove volitve in odstop Mac Millana

Kongres laburistične stranke je soglasno odobril resolucijo, ki jo je predložil izvršni odbor in v kateri se ostro kritizira gospodarsko-finančna politika angleške vlade. Kongres podčrtava med drugim v resoluciji nujnost obrambe sedanje paritete šterlinga ter trdi, da sedanja vladna politika škoduje življenjskemu standardu, zmanjšuje hitrost proizvodnje, ogroža polno zaposlitev ter stavlja v nevarnost socialni mir. Razen tega poudarja kongres svoje prepričanje, da ne bo mogoče učinkovito rešiti angleškega gospodarskega problema, dokler bo ostala na oblasti konservativna vlada.

Letni laburistični kongres je pričela 30. septembra predsednica stranke Margaret Herbison. V svojem otvoritvenem govoru je postavila zahtevo po takojšnjih splošnih volitvah, češ da se vlada ne more uspešno upreti sedanjemu inflacionističnemu polo-

žaju. Rekla je nadalje, da pomeni sedanja vladna gospodarska politika grožnjo, da se povrne gospodarska stagnacija ter položaj brezposelnosti.

Predsednica Herbison je govorila nadalje o nuklearnih poskusih ter dejala, da vztrajanje vlade pri povezavi začasne prepovedi jedrskih poskusov z drugimi stopnjami razorožitve ni opravičeno in je nevzdržno. Če bi bili v tem pogledu na Zahodu bolj elastični, bi postalo stališče Rusov mnogo bolj težavno.

Potem je govoril Harold Wilson, ki je v bistvu pozval Mac Millana, naj sprejme sedež v lordski zbornici ter pusti mesto laburistični vladi, da spravi stvari v državi v red.

Arabi se zopet zbirajo

Vlada Saudske Arabije je objavila uradno izjavo, v kateri pravi, da je obisk kralja Sauda v Siriji „zmaga in uspeh za vse Arabce“. Izjava dodaja, da je Saud prišel v sirske prestolnico v trenutku, „ko je pred arabskimi narodi težka preizkušnja“. Dalje pravi izjava, da je kralj Saud zapustil Damask zadovoljen z rezultati, ki jih je dosegel pri razgovorih s predsednikom Kuatlijem v korist arabske enotnosti. Na koncu pravi izjava, da se kralj Saud še dalje trudi, da združi arabske narode.

- KRATKE VESTI -

Ali je šolski oblasti že znano, da so s pričetkom tega šolskega leta odpravili pouk slovenščine na »dvojezični šoli« na Brdu pri Šmohorju in v Blačah pri Zilji? * * *

AZIJSKA GRIPA — influenza, ki nagiba k pljučnici, se je pretekli teden razširila po vsej Avstriji, radi česar so morali zapreti mnogo šol. K sreči so dosedanja primeri obolenja na gripi večinoma lažjega značaja.

NEKI JAPONSKI ZNANSTVENIK je prepričan, da po desetih letih ne bo več nobenega Japonca pri življenju, ako bodo tudi zanaprej preizkušali atomsko orožje v enaki meri kot doslej.

V AMSTERDAMU so našli v nekem kanalu žabe, ki so imele povečano število nog. Nekatere so imele noge narobe zraščene, prav kakor če bi človek imel koleno zadaj. Biolog Hilentius je mnenja, da so te spremembe povzročile radioaktivne snovi, s katerimi so prišle žabe v stik.

PREUSMERITEV ZILJE. V Tolmezzu na Italijanskem so se minuli teden sestali avstrijski in italijanski strokovnjaki na razgovor glede preusmeritve Zilje. Italijani imajo namreč v načrtu, da bi reko Ziljo preusmerili v Italijo, kjer bi njeno vodno silo izkoriščali za pogon električne centrale v dolini reke Tagliamento.

Pri razgovorih je znani italijanski strokovnjak za evropska vprašanja električne energije dr. Semenza poskušal ovreči avstrijske pomisleke za preusmeritev Zilje. Zlasti je poudarjal, da bi novi načrt igral pomembno vlogo v evropskem gospodarskem prostoru.

Koroški zastopniki pa so bili mnenja, da za Koroško preusmeritev Zilje ne pride v poštev, ker bi izvedba tega načrta Ziljsko dolino opustošila ter pomenila konec ziljskega kmetijstva. Poleg tega bi obstoječe električne centrale ob Dravi, ki prejemajo znatne množine vode iz Zilje, zašle v težave. Isto nevarnost bi uresničenje tega načrta pomenila tudi za jugoslovanske centrale na Dravi.

KER JE IZGUBLJAL pri kvartanju, je Jožef Klančnik iz Področice pobil s pestmi na tla svojega soigralca Aleksandra Pšernika, mu nato pretaknil žepe in odvezel iz njegove denarnice 350 šilingov. Klančnika so odvedli v zapor.

NESREČE V ZRAKU. V bližini japonskega mesta Itami je te dni tik pred pristankom strmoglavilo in zgorelo japonsko potniško letalo. Pri nesreči je izgubilo 55 potnikov življenja.

NESREČE NA MORJU. Nemško jadralno Pamir, ki je plula po odprtem morju je zajel silen vihar in ladja je izginila v valovih in ž njo vred 80 mož posadke, pet pa je bilo rešenih.

NESREČE NA KOPNEM. V Nigeriji (Afrika) je padel osebni vlak v reko. Pri tem je izgubilo življenje 75 ljudi, čez 200 pa je bilo težko ranjenih. — V Pakistanu pa je osebni vlak uřil v tovornega. Tudi ta nesreča je zahtevala veliko število človeških žrtev.

NA TIROLSKEM pričakujejo obisk afganistanskega vladarja. Prihaja tja na odlih in lov.

TAJINSTVENO LETALO, ki je imelo obliko cigare in se je zeleno-modro svetlikalo, so te dni opazovali številni prebivalci Londona.

O VPOLJAVI PETDNEVNEGA POUKA na avstrijskih šolah debatirajo te dni na pobudo dunajskega šolskega sveta starši tamošnjih otrok.

KER PRIMANJKUJE PAPIRJA, so v Nepal preložili za nedoločen čas termin volitev.

Politični teden

Po svetu . . .

Kakšne izgleda ima Združena Evropa?

Eden glavnih činiteljev Montan-unije, podpredsednik te gospodarske organizacije Albert Coppe je ob priliki svojega prihoda v New York izjavil, da so izgledi skupnega trga za delovno prebivalstvo in produkcijo zelo ugodni. On je prepričan, da se bo svetovna produkcija v prihodnjih desetletjih podvojila in da se bo dohodek na osebo v tem času za 50 do 60 odst. povišal. Ameriki pa se za svoja evropska tržišča ni treba bati, kajti Evropa bo tudi v bodoče potrebovala velike množine ameriškega premoga, olja in drugih važnih izdelkov ameriške industrije.

Francoska vlada odstopila

Vlada francoskega ministrskega predsednika Bourges-Maunoury je radi poraza, ki ga je doživela ob priliki glasovanja o novem osnutku alžirskega statuta, odstopila. Bila je to že 23. vlada po drugi svetovni vojni in kakor vse kaže, bodo vladne krize v Franciji še dolgo na dnevnem redu.

Nujne potrebe gorskih kmetov v Podjuni

V časopisih beremo, da premišljuje sedaj vlada na Dunaju z ozirom na gospodarsko pomoč o zapostavljeni Podjunski dolini. Aktualno je vprašanje, da bi čim prej podaljšala železnico iz Pliberka do Šent Pavla v lavantinski dolini in da bi se prvotno namenjeni izdatki za vse investicije v državi v znesku 10 milijard šilingov za tu potrebni znesek za več milijonov zvišal. Delo bi mogoče trajalo eno leto. Vse prav in lepo! Največ bo prišlo tujih delavcev, ker kar je prostih podjunskih delavcev, jih tako ali tako pobere industrija v Spodnji Podjuni in jih imajo kmetje vedno premalo, ne glede na to, da ne morejo delavca ali hlapca plačati samo za 8-urno delo tako kakor industrija. Gotovo bo pridobil promet in pridobili bodo prvo leto tudi gostilničarji blizu proge, mogoče tudi kmetje radi lažje prodaje svojih pridelkov. — Toda s tem pa nam gorskim kmetom nikakor ni pomagano in mi smo bili doslej najbolj zapostavljeni. Nekateri mislijo sedaj, da bi bila, za nas vse, najprej elektrika najbolj potrebna. Temu pa ni tako, važnejše bi bile prej druge podpore in pomoč v raznih drugih še bolj nujnih in manj dragih potrebah. Vzemimo najprej svinčnik v roke in računajmo, ker brez natančnega računa lahko presneto drago plačamo to elektriko!

Dovod bi stal, če vzamemo polovico, brez vsega prilično 10.000 šil., torej polovica od cele svote.

Sedaj imamo pa tok šele v bližini hiše, mora pa v hišo in hlev, pa tudi k tistim maloštevilnim strojem, ki smo jih mogli doslej

Tudi Kadar se pripravlja na odstop

Kakor poročajo časopisi, namerava sedanjí ogrski diktator odstopiti in se zanjprej posvetiti delu v komunistični stranki. Po izjavah ogrskih diplomatov v Ameriki je Kadar vsak čas pripravljen svoje odnošaje do Zapada zboljšati ter kardinalu Mindszenty-ju dovoliti, da zapusti Ogrsko, ako Zapad ustavi svojo protiogrsko propagando.

V Little Rock-u vlada zopet mir

V Združenih državah severne Amerike živi nad 15 milijonov zamorcev, ki so po zakonu popolnoma enakopravni z belci. Pa so tudi v Ameriki ljudje, ki jim je enakopravnost ljudi raznih pokolenj trn v peti. Le-ti so povzročili proti črncem izgred, ki so zbudili vsepovsod veliko pozornost. S silo so hoteli preprečiti, da bi šolarji črne barve hodili z belci v isto šolo. Sedaj je vojaščina napravila red in zamorčki se zopet z belčki lahko pridno in v miru učijo.

50-letnica Velehradskih kongresov

Letos je minulo petdeset let, odkar se je vršil na Velehradu na Moravskem prvi kongres ločenih kristjanov. Za organizacijo teh kongresov si je stekel veliko zaslug ljub-

preskrbeti. Dovod v hišo in kuhinjo bi v nekaterih dobro sezidanih hišah mogoče ne delal težave, dasiravno bi bilo potrebno še marsikaj popraviti že radi nevarnosti ognja! Še težje pa je v nekaterih precej zanemarnih hlevih zaradi lesenih naprav in drugih neprilik za elektriko, tako da bi se morale najprej pravilno pripraviti stavbe. Če se vse to tako izvede, kakor so predpisi za električni vod po hišah in hlevih, ki še niso vsem znani, pa strogi, bi tudi vsi ti skupni izdatki zopet dosegli svoto 10.000 šil. okroglo, tako da bi moral kmet radi te napeljavne skoraj 100 kub. m. na enkrat posekati, če hoče vse napraviti v redu in — plačati! In kakšne stroje pa ima sedaj navadni gorski kmet? Mlatilnico in rezalni stroj za krmo, za kar pa se dragi električni tok ne izplača! — Zato se rabi kakih 300 šil. na leto in še 300 šil. za luč pa je opravljeno! Za 11.000 šil. pa se dobi že motorna kosilnica, ki kosi in žene ta motor vse stroje gorskega kmeta in je bencin za to mnogo cenejši! —

Najprej torej naj skrbi država in dežela za bolj potrebno pomoč! Dovozne poti za vse, silose, gnojne jame, cement, podporo za popravilo hlevov. Vse to najprej potrebujemo, potem pripravne stroje in potem šele elektriko! Mi potrebujemo pa tudi hladilnike za dobro surovo maslo, stroj za posnemanje mleka — kakor imajo vse to kmetje v severnih delih Koroške in po dolinah. — Mi smo bili pač v vsakem oziru zapostavljeni in se mora gospodarstvu najprej pomagati pri najnavadnejših potrebah, ki jih sami ne zmremo, ker živimo skoraj le od lesa in to kako dolgo šel?

Ne damo se!

Pod gornjim naslovom prinaša „Naš Tajnik“, glasilo gradiščan. Hrvatov, poročilo o veličastnem poteku letošnjega občnega zbora Hrvatskega kulturnega društva, ki se je vršil 22. septembra v središču in žarišču hrvatskega duha, v Velikem Borištofu.

Občni zbor, katerega so se udeležili številni zastopniki po Gradiščanskem raztrešenih vasi, hrvatski učitelji in duhovniki, akademiki, kmetje in delavci, Hrvati z Dunaja, dr. Lovre Karall, bivši dolgoletni deželni glavar in sedanji predsednik gradiščanskega deželnege zbora ter dr. Franci Zwitter kot zastopnik „Zveze slovenskih organizacij na Koroškem“, je pozdravil župan Velikega Borištofa Robert Müller, ki je izrazil veselje občine, da je bil izbran ravno Veliki Borištof za letošnji občni zbor društva. Nato je povzel besedo domači župnik dr. Karlo Horvat, ki je med drugim naglasil, da je kultura Hrvatov neizbrisno povezana s kultom Hrvatov, to je z vero, z Bogom. „V njegovem imenu naj tudi v bodoče,“ je dejal dr. Horvat, „začnemo vsako naše delo“. Z velikim odobravanjem in navdušenjem so bili nato sprejeti nastopi hrvatskih pevcev, ki so dovršeno zapeli več pesmi, med drugim Miloradič-Vukičevu „Bože, ki si na višini“.

Da postajajo razmere na Gradiščanskem vedno bolj podobne našim na Koroškem, pa prikazuje referat, ki ga je imel neustra-

šeni bореc za pravice hrvatske manjšine, predsednik Hrvatskega kulturnega društva prof. Schreiner, ki je sprva slikal gospodarsko stanje, katero je označil nasplošno kot zelo zadovoljivo, pa tudi nevarno. Dejal je: „Vse preveč so navezana naša srca na materialne dobrine in tako preradi pozabljamo na duhovne dobrine, med katere štejejo tudi jezik in sploh vse, kar imenujemo kulturo. Pred našimi očmi propadajo nekatere naše vasi posebno na jugu in severu. Tudi so se dvignili proti nam močni sovražniki.“ Ti nasprotniki Hrvatov se poslužujejo zlasti nemškega tiska, ki prinaša izmišljena poročila in krivične obdobje, ki zastrupljajo avstrij. javnost. Oni vodijo tudi tajno in na mnogih krajih kar očitno germanizacijo. Po vaseh pobirajo podpise, da bi se izrinil iz cerkve in šole hrvaški jezik. V tej svoji gonji se poslužujejo često golega terorja in groženj.

Prof. Schreiner je v svojih nadaljnjih izvajanjih razpravljal o državni pogodbi, katero so Hrvati zlasti še radi člena 7 z iskrenim veseljem pozdravili, toda kmalu so moralni spoznanji, da je ostala od vseh lepih obetov — šole, napisi, hrvaški jezik pred sodiščem in v uradih — velika praznina.

Prof. Schreiner v imenu Hrvatov nadalje začudeno sprašuje, kako je mogoče, da se v državi razpravlja o glavi nekega človeka, a tega sploh nič ne vprašajo. Mi pa jim vsem kličemo: „Ne damo se! Pravico imamo do naše narodne samobitnosti!“

Dalje sprašuje prof. Schreiner: „Zakaj nas ne brani zakon? V državni pogodbi, ki smo

ljanski bogoslovni profesor dr. Franc Grivec.

V spomin na prvi kongres so letos organizirali kongres v benediktinski opatiji Lisle v Ameriki. Kongres za združenje kristjanov je bil zelo veličasten in se je vršil ob navzočnosti dveh kardinalov, 12 nadškofov in škofov, desetih opatov in številnih zastopnikov drugih redov. Med drugim je kongresu poslal brzojavne pozdrave tudi podpredsednik Združenih držav Nixon.

. . . in pri nas v Avstriji

Svetovni kongres katoliških časnikarjev

Ob navzočnosti številnih cerkvenih in drugih dostojanstvenikov so 30. septembra v hiši industrije na Dunaju otvorili peti svetovni kongres katoliških časnikarjev. Na kongresu je prihitelo nad 400 časnikarjev iz vseh delov sveta, med drugim tudi delegacija iz komunistične Poljske, ki je bila nad vse prisrčno pozdravljena. Kongres bo trajal tri dni in se bo pečal zlasti s temo „Katoliški tisk v cerkvi in svetu“. Papež je naslovil na kongres poslanico, v kateri opozarja katoliške časnikarje, naj njihovo delo služi predvsem resnici.

Na Dunaju

zboruje te dni še drugi kongres, kongres svetovnega urada za atomsko energijo. Na kongresu sodeluje 62 držav, konference pa se vršijo v koncertni hiši in sicer v angleškem, francoskem, ruskem, španskem in kitajskem jeziku.

Ako se ne zgodi kaj prav posebnega, bodo po vsej verjetnosti izbrali na kongresu zbrani delegati Dunaj za stalni sedež Atomskega urada. V tem slučaju bo postalo naše glavno mesto sedež ene najpomembnejših svetovnih organizacij današnjega časa. Kakor znano, se vse velike države intenzivno bavijo s problemom atomske energije in izdelujejo atomske bombe, ki lahko čez noč uničijo vse človeštvo. Atomski urad pa ima predvsem nalogo, da to strašno svetu pretečo nevarnost odstrani in atomsko energijo postavi v službo napredka. Če se mu to posreči, potem se svet lahko nadeja doslej nepoznanega, vesplošnega blagostanja.

Puch 500 — avstrijski ljudski avto

Ta teden smo doživeli veliko senzacijo, veselo presenečenje. Podjetje Puch, ki je doslej proizvajalo predvsem traktorje, tovorne avtomobile, motorna kolesa, kolesa in lovške puške, je po petletnih pripravah predstavilo v ponedeljek naši javnosti svoj novi proizvod, svoj prvi avstrijski ljudski avto „Puch 500“.

Novi avto je namenjen predvsem domačim potrebam in ima vse lastnosti, ki odgovarjajo avstrijskim razmeram. Avto je opremljen z 16 KS motorjem, doseže največ 100 km hitrosti na uro in je predvsem dober hribolazec. Avto porabi največ 5,5 l bencina na 100 km, njegova nosilnost pa znaša 300 kg. Dnevna produkcija novih vozov bo znašala 15, celoletna pa 15.000, njegova cena pa 23.800 šilingov.

jo tako navdušeno pozdravili, ki nam toliko lepega obeta, a dosedaj res samo obeta, je tudi neki poseben člen, ki ščiti manjšine pred takimi ljudmi, organizacijami in društvi, ki nam skušajo podkopati narodni temelj. Vprašujemo: Zakaj nas ne ščiti zakon? Zakaj smejo nekateri tako očitno rovariti proti nam Hrvatom in vpizarjati gonjo? Naši nasprotniki radi dokazujejo v svoji borbi proti Hrvatom, da za Kulturnim društvom nihče ne stoji. To je laž! Za društvom stojе ne samo vpisani člani, ampak tudi ves hrvaški narod. To ponovno izpričuje tudi naš današnji občni zbor, ki je z nova izrekel svojo zaupnico našemu društvu.“

Nadzornik Zvonarič pa je pozval narod, naj hrani in brani narodno dediščino, hrvaške narodne svetinje za narodno potonstvo. Dalje je vzpodbujal ljudstvo k složnosti, kajti v slogi je moč. „Kadar gre za jezik, za narodne pravice, moramo biti enega duha in ene volje, čeprav smo razdeljeni po različnih strankah. Zavedajmo se svojih dolžnosti do naroda! Očetje, matere, varujte budno narodne kreposti v svojih družinah!“

A ti, naša mladina, ljubi naše pesmi, narodne plesе in pripovedke, s katerimi smo tako bogati!“

Ob zaključku pa je zbrano ljudstvo ponovno pooblastilo odbor Hrvatskega kulturnega društva, da naveže z bratskimi koroškimi Slovenci kolikor mogoče tesno sodelovanje za doseg skupnih ciljev.

SLOVENC

doma in po svetu

V Kanalu pri Gorici so odkrili spomenik velikemu Slovencu

Ob 110-letnici smrti goriškega kanonika Valentina Staniča so preteklo nedeljo odkrili v Kanalu spomenik možu, o katerem je napisal njegov življenjepisec dr. Arnošt Brilej sledeče: „Stanič je eden najpomembnejših alpinistov vseh časov. Kot alpinist je človek svetovnega formata, za svojo dobo vodilni in edinstveni samohodec, ki se po tveganosti vzponov, po udarni zamisli in pogumni izvedbi svojih planinskih načrtov lahko primerja z najvidnejšimi predstavniki za sto let kasnejših generacij. . . Ta mož je zavestno in športno gojil alpinistiko v času, ko so bile za njegove vrstnike in sodobnike gore kraj strahu in groze, torišče duhov, nesreče in smrti.“

Dasi bogoslovec, se je Stanič po dovršenih študijah posebno zanimal za naravoslovne vede in je kmalu postal asistent profesorja za matematiko na takratni salzburski univerzi. Od tam je pričel, največkrat sam, plezati na najvišje vrhove naših Alp, med drugim je kot turist preplezal pred 157-timi leti veličastni vrh Velikega Kleka (Grossglocknerja), izmeril njegovo višino in ga opisal. Dasi je užival med Nemci velik ugled — saj si ga pogosto vsaj kot alpinista prilaščajo — vendar ni zdržal v tujini; l. 1802 se je vrnil v svojo slovensko domovino, v Gorico.

Tu je kot duhovnik, vzgojitelj, pisatelj, buditelj in organizator na vseh področjih kulturnega udejstvovanja polagal prve temelje današnji visoki kulturni stopnji goriških Slovencev.

Verjetno sta A. M. Slomšek in Stanič l. 1836, ko sta skupno potovala v Oglej, kjer je bilo še živo izročilo o sv. Mohorju, že takrat govorila o potrebi ustanovitve Mohorjeve družbe, ki pa je Stanič ni več doživel.

Dr. Ferdinand Kolednik — petdesetletnik in srebrnomašnik

Dr. Ferdinand Kolednik je za slovenski narod izredno zaslužen mož. Kot malokdo je slovensko ime in slovensko kulturo ponese v širni svet. Poznan je vsej slovenski javnosti kot agilen kulturni delavec in karitativni pomočnik. Še ves svež in poln načrtov praznuje letos dva jubileja: petdesetletnico življenja in 25-letnico duhovništva.

Dr. Kolednik je po rodu iz Maribora. Imel je zelo dobre starše, zveste veri in narodu. Za slovensko narodno prepričanje je moral že v nežni mladosti mnogo trpeti. Prav iz tega trpljenja je izšel Kolednik kot ognjen in jaklen Slovenec. Ze zgodaj je vzljubil slovenske knjige in se pripravljval na duhovniški poklic. Šolal se je v Mariboru, na Rakovniku, pri salezijancih in trapistih, kjer se je izvrstno naučil francoski, v Zagrebu, v duhovnika pa ga je posvetil šibeniški škof dr. Mileta. Na vseh župnijah, kjer je deloval kot duhovnik, se je za svoje vernike na vse načine žrtvoval, posebno je skrbel za siromašne otroke. Leta 1935 je bil poslan v Pariz za dušnega pastirja delavcev. V tej dobi je prevedel Jurčičevega Jurija Kozjaka in zaradi svoje dovršene francoščine prejel od Francoske Akademije zlato svetinjo. Po vojni, med katero je kakor večina naših drugih duhovnikov mnogo pretrpel, ga najdemo zopet v Franciji, nato v Ekvadorju, od koder se je preselil v Kanado, kjer je dosegel kanadsko državljanstvo. Sedaj pa se nahaja v Astenu pri Linzu.

Kakor znano, je Kolednik poskrbel prevod Jurija Kozjaka že v dvajset jezikov, razen tega je prevedel razna druga slovenska leposlovna dela v tuje jezike, med drugim tudi Finžgarjev roman „Pod svobodnim soncem“ v neniščino.

Ob priliki njegovega dvojnega jubileja želimo našemu požrtvovalnemu srebrnomašniku, da bi ga dobri Bog podpiral še v naprej pri njegovem delu.

France Mihelič — slovenski slikar

je razstavljal na IV. mednarodnem bienalu v Sao Paulo nekatera svoja dela. Naklonili so mu v vrsti mednarodnih umetnikov peto nagrado, kar pomeni svetovno priznanje za njegovo umetniško ustvarjanje.

Letošnji tujski promet v Sloveniji

Slovenija je z letošnjo tujsko sezono kar zadovoljna. Število nočitev v letošnjem juliju je v slovenskih turističnih mestih znašalo 318.997 oseb, to je v primeri z julijem lanskega leta domala stodontno povečanje. Od januarja do julija je nočevalo v turističnih mestih Slovenije nič manj ko 854 tisoč 510 oseb. Splošno so opazili, da so se tuji turisti dalje časa mudili v slovenskih krajih, a tudi oskrba tujcev je bila letos dovoljnejša.

Zadnja pot Jegartovega očeta

Turobno so doneli v soboto, dne 21. septembra dopoldne zvonovi, ko je mrtvaški avto pripeljal iz Celovca Jegartovega očeta Antona Gril. V petek, 20. septembra je izdihnil v jutranjih urah v bolnici pri Elizabetinkah ta naš preko ce.e slovenske Koroške znan in priljubljen rojak in svoječasn neumorni kulturni delavec.

Po novi p.azniški cesti se je vzpenjal avto s pokojnikom vedno više in se ustavil slednjč pred Jegartovim domom. Vsakokrat je Jegartovemu očetu v življenju drhtelo srce, kadar se je vozil po tej, s tolikim trudom dograjeni poti in se bližal svojemu sredi bujnih sadnih nasadov ležečemu domu. Tokrat so pa bile njegove oči zaprte za vso to naravno lepoto, ki diha iz tega čudovitega koščka naše zemlje.

Briako težak je bil tudi sprejem umrlega gospodarja in očeta za vso Jegartovo hišo, posebno za ljubeča otroka Tončerja in Adela! Samo za 2 dni je še prišel domov, da se potem za stalno poslovil od svojega tako ljubljene doma. Dva dni so hodili sosedje, znanca, sorodniki in prijatelji od biizu in daleč pokojnika kropit.

V nedeljo se je vleka skozi cel dan skoraj nepretrgana množica ljudi proti Jegartu, da bi se poslovili od b.agega pokojnika. Nebroj vencev in šopkov kot izraz spoštovanja in ljubezni je bilo položenih na mrtvaški oder.

V ponedeljek, na dan pogreba pa se je zbraja pred hišo žalosti tisočg.ava množica, da pospremi rajnega dol v dolino k zadnjemu počitku. Pevski zbor mu je v slovo od doma zapel za ostinko.

Potem pa se je začel pomikati sprevod dol proti farni cerkvi. Nepregedne vrste mož, kot jih št. Lipš še ni videl, so korakale pred krsto.

Domača cerkev ni mogla sprejeti vseh teh žalujočih ljudskih množic, ki so prihiteli od biizu in daleč. Da bi se omogočila prav vsem udeležba, se je darovala sv. maša zadušnica na prostem. Daroval jo je veliki prijatelj pokojnega, milostni g. kanonik Zechner iz Celovca. On je tudi vodil v spremstvu 18 navzočih duhovnikov pogrebne obrede. V nagovoru je slavil blagopokojnega kot moža močne, trdne vere. V tej svoji globoki, od svojih staršev privzgojeni, v boju in trpljenju preizkušeni vernosti je rajni v življenju našel pravo razmerje do Boga in do bližnjega. Rad je pomagal sosedom, pomoči potrebnim, rad pomagal cerkvam in drugim našim verskim in narodnim ustanovam.

Globoko potrti in žalostni so stali ob grobu tudi vsi oni naši delovni ljudje, katerim je pokojni tako izdatno nudil pomoč pri gradnji lastnega doma. Ni zlahka delavske nišice v fari, kjer ne bi bil rajni Jegartov oče širokogrudno prispeval les ali kak drug gradbeni material. S tem je pač dejansko pokazal svoje socialno mišljenje. V prečezni meri ga je črpal iz velikega domačega sociologa Janeza Kreka, o katerem je v življenju mnogo in z navdušenjem zna-

pripovedovati.

Po opravljeni sv. maši zadušnici smo položili rajnega poleg njegove žene v letu 1934 umrle blage žene v družinski grob. Vnovič je skupno z žalujočima otrokoma pretreslo globoko ganotje vso nepregledno množico, ko je zazijal pred nami grob in nam izrgal moža s širokim duhovnim obzorjem in še širšim srcem, vedno odprtim za bol in za potrebe svojega slovenskega ljudstva na Koroškem.

„Veliko življenje in velik pogreb!“ so dejali domači dušni pastir, ko so se kot osebni prijatelj poslovili od pokojnega.

Zahvalili so se mu za njegovo vzgledno stališče, ki ga je rajni v življenju z neomajno zvestobo in doslednostjo zavzemal in branil v občestvu svojega naroda, v občestvu sv. Cerkve, v občestvu farnega in slednjč v občestvu svojega družinskega življenja.

Za to svojo zvestobo do naroda in do Cerkve je moral blagopokojni tudi trpeti. Moral je kot marsikateri njegovih somišljenikov v ječo in pregnanstvo. Pač najhujši udarec, ko se je moral za časa izselitve ločiti od svoje tako ljubljene domačije in od svojih otrok. Tedaj, ko so nacistični motgotci preko vseh naravnih in božjih zakonov trgali vezi, ki so nas vezale s Cerkvijo, narodom, z družino, tedaj je to blago srce najbolj trpelo.

Tudi nemška javnost v deželi je g. Antona Grila za časa njegovega javnega delovanja s spoštovanjem priznavala. Priznavala tudi sedaj, ko je odhajal od nas. Saj je prišlo to lepo do izraza, ko so se vendar številni ugledni zastopniki raznih kulturno-gospodarskih organizacij poklonili njegovemu vedno značajnemu življenjskemu delu.

Na soneu in v morju

(Tretje pismo z letovanja v Dalmaciji. — Piše selski župnik Alojz Vauti.)

Naš tovariš Matej je kot zdravnik radovoljno pomagal kjer je bilo treba. Nekega dne ga pride klicat stara žena k svoji hčerki skoro uro daleč. Pregledal je bolnico — bolezen v grlu in ustih, dal navodila za zdravljenje in naročil, naj se čez par dni pride pokazat. Toda tretji dan se odloči, da prihrani ubogemu dekletu pot s tem, da jo sam obišče na domu. Z g. Ivanom sva ga rada spremljala. Od samostana smo jo mahnili skozi selo Kraj. Vasi v kraševiti Dalmaciji so kaj drugačne kakor naše sredi zelenja. Vse hiše in vsa pota obdajajo kamnite ograje, visoki suhi zidovi in, kamor pogledaš, sam kamen. Vmes tudi nekaj drevja, oljke in smokve ter trta. Slama je spravljena v obliki velikih kop. Na vse kraje vodijo pota. Sami bi komaj zadeli pravo, treba je večkrat vprašati. Končno zavijemo iz vasi više proti selu Bobiči.

Bobiči so vas z eno samo hišo. Pred okoli 90 leti je štela okoli dvajset hiš. Nalezljiva bolezen pa je pomorila vse vaščane, zato je vas dobesedno izumrla. Poslopja so samevala, ščasoma propadla, od njih so ostale še razvaline. Pred 30 leti pa se je tu naselila ena družina iz Tkona. Iz najbolj ohranjenih

ostankov ene hiše si je zgradila majhen dom. Skromen je, a vendar nudi streho družini, ki v tej samotni — rekel bi v peščeni puščavi — bije boj za obstanek. Spodaj je mala črna kuhinja brez opreme, napolnjena pa v nadstropju edina izba. Družina ima le tri člane. Krepak, širokopleč mož je tip pravega Dalmatince, žena pa je pri 68 letih še čudovito gibčna, ne samo z jezikom, marveč tudi z nogami. Hčerka je krepko, toda malo otožno dekle. Imela je že ženina, toda oče ni dovolil poroke pod nobenim pogojem in za nobeno ceno, da ne bi zapustila postaranih staršev samih, ker je sin padel v zadnji vojni.

Poleg hiše je majhen hlevček za kozo, oslička in par ovc. Kako se pa preživlja družina? Nekoliko vpogleda v to siromašno življenje smo dobili, ko smo ubrali pot v višave. Gospod doktor si je namreč z vrha želel razgledati po morju in sosednjih otokih na zapadni strani.

Spremljala nas je žena in pri tem veliko govorila. Bezzoba je nejasno govorila in je zato nisem mogel povsem razumeti. Poti ni, niti kozje steze. Le rdečkasta lisa prsti kaže pot, po kateri nosi osliček

Na grobu se mu je zahvalil poleg našega odbornika v deželi Kmetijski zbornici g. Janežiča tudi še v imenu Okrajne kmečke zbornice njen načelnik g. Glantschnig. Prvi se je poslovil od pokojnega tudi v imenu Narodnega sveta koroških Slovencev in se mu zahvalil za njegovo vedno neustrašeno borbo za pravice našega življa na Koroškem. Ob koncu je zapel pevski zbor „Vigred se povrne...“.

Čutili smo, da nam je ta grob izrgal nekaj nadvse dragega. Nadvse dragega Jegartovi družini, pa tudi nadvse dragega celemu našemu ljudstvu. Naj bi iz tega groba in iz preminulega življenja, ki ga pokriva ta prerani grob, vzkliklo — in to je bila tudi misel, katero je poudaril g. Janežič — novo življenje in nova rast onega narodnega občestva, za katero je rajni Anton Gril živel in trpel.

Med številno duhovščino, s katero je stal pokojni vse življenje v prirčno prijateljskih odnošajih, ga je spremljal na zadnji poti tudi njegov duhovni sin, preč. g. župnik Karicel, domačin te fare. V globoki hvaležnosti je ljubil svojega duhovnega očeta in vsakokrat, kadar se je pri svoji poklicni zaposlenosti mogel utrgati za nekaj ur in prihiteti k svojim dragim domov, vsakokrat je pohitel tudi še na Plaznico k svojemu duhovnemu očetu — dobrotniku.

V senci domačega božjega hrama si izpočij, blagi Jegartov oče, in Ti, ki si imel mnogo prijateljev v življenju na zemlji, boš našel gotovo tudi prijateljstvo pri Bogu in njegovih svetnikih v večnosti! Naj Ti Vsemogočni poplača Tvoj trud za družino, Tvojo širokogrudnost napram Cerkvi in njenim potrebam in Tvojo ljubezen in zvestobo do Tvojega naroda, kateremu si služil v njegovih lepih in senčno-bridkih dneh in s katerim boš, kot si bil o tem vedno pričrčan, vstal k novemu življenju!

pridelke domov. Po vsej gorski planjavi so manjše in večje skale, gladke, včasih pa zelo ostre, da je treba previdno hoditi, vmes je brinje in drugo grmičevje, kaka ped trave, lepo dišeči planinski rožmarin itd.

Dospemo do zidane ograje iz kamnja, ki obdaja nekaj plodne zemlje. V ograjenem prostoru raste nekaj oljk in smokve. „To je naš krš,“ nam pripoveduje žena. „Imamo jih še več, tam zadaj. Tam sejemo tudi žito in tam pasemo naše blago.“ Blago imenujejo domače živali. V ograjenem prostoru so morali s požrtvovalnim in naporim delom vse zemljišče izkrciti, otrebiti kamnja in grmovja, da so pridobili plodno zemljo. Tudi drugod nakopano prst znosijo v tak ograjen prostor, ki ga obdajo s kamenito ograjo, da zemljo zavarujejo pred močno burjo, da je ne odnese. To prst okopavajo za vsako setev z velikimi motikami na kratkih držajih in so zato pri delu globoko sklonjeni. Zakaj nimajo motik na dolgih držajih kakor pri nas, pa ne vem. O koliko truda stane tak krš! Ta zemlja je res premočena s potnimi sragami!

Sonce je pripekalo željno sem že čakal konca naše ture. Tamle bo vrh, sem se tolažil. Ko pa smo dospeli tja, se je znova razgrnila pred nami rahlo se dvigajoča planjava, posuta s kamenjem in močno obrasla z grmovjem. Tovariša sta vztrajno ubirala korake, mene pa je minila potrpežljivost. Bregov imam itak dovolj doma in morje je na drugi strani enako kot na tej! Ne grem več dalje, sem se odločil in počasi oprezno lezel nazaj. V hiši sem malo povasoval pri zgornem gospodarju. Pripovedoval mi je o svojih doživljajih med prvo svetovno vojno. Žeja me je že mučila, a ponujene vode — kapnice — nisem upal piti. Mahnil sem jo proti domu in oba tovariša počakal na pokopališču.

Med svojim letovanjem smo seveda tudi letos obiskali župnika na Pašmanu, dekana in častnega kanonika don Marka Cvitanovića. Med prvo svetovno vojno je bil vojni kurat. Cela vrsta odlikovanj je takrat krasilo prsa lepega mladeniča v uniformi, kakor ga kaže fotografija. Sedaj ima že precej preko 70 let, je pa še vedno čil in dobrovoljen. Različni pomenljivi napisi na in v hiši še vedno vzbujajo pozornost gostov. Bližal se je praznik Male Gospojnice, ko tam obhajajo žegnanje.

„Gospa mala — sve nam dobro dala!
Gospa vela — sve zlo snela!“

(Mala Gospojnica — naj nam da vse dobro! Velika Gospojnica naj vse hudo pomete za seboj!)

To je menda njegova stalna želja in prošnja. Povabil nas je na „fešto“ (žegnanje). Vina in mesa imam — bo že za potrebo. Sestrčna gospodinja je bolhna, ne more se baviti s pecivom. Gospa Anica je zato rada obljubila svojo pomoč, da speče kolače.

Naš Pašman ima dve cerkvi: staro, manjšo sredi vasi in večjo novejšo nekoliko zunaj; tam je bilo žegnanje. Ko smo na Malo Gospojnico po obmorski poti prišli okoli 11. ure tja, je bilo v cerkvi še prav malo ljudi. Kmalu pa se je prilično napolnila in jih zunaj ni malo ostalo. Slovensna asistiranja maša v staroslovenskem jeziku je zajela vernike, da so sodelovali s petjem. Krepki možje in fantje na koru so peli iz polnih prs tako močno, da so ženske glasove kar prevpili. Po maši se je razvila okoli cerkve procesija z Najsvetejšim; udeležili so se je tudi oni, ki so mašo opravili kar zunaj cerkve. Po vrnitvi v cerkev pa so pevci peli polno besedilo zahvalne pesmi od začetka do konca po bogoslužni melodiji. Ves

(Konec na 4. strani)

FRAN ERJAVEC, Pariz:

159

KOROŠKI SLOVENC

II. DEL

Radi navedenega cesarskega ukaza je tudi tedanji kapelski župnik Prunner cerkovniku poleti 1. 1784. naročil, naj odstrani iz bližnje božjepotne cerkve Devica Marija v Trnju vse zaobljubljene slike. To je povzročilo nepopisno ogorčenje vsega ljudstva, ki je vdrlo v župnišče, psovalo župnika z luteranom in brezvercem, izsililo od cerkovnika cerkvene ključe, obesilo vse slike nazaj, nato pa tri dni in tri noči stražilo cerkev. Tedanji začasni dobrloveški arhidiakon in že znani nam slovnicař G u t s m a n je naredil o vsem dogodku poročilo na kresijo ter omenil, da te slike res niso v poseben okras cerkvi, a da ljudstvo s podporo trških oblasti ne dovoli njih odstranitve.

Zadeva je počivala sedaj dobra tri leta, a dne 16. IX. 1787. je dobil župnik glede na ponovni cesarski ukaz z dne 4. VIII. 1786. nov strog nalog, da takoj odstrani iz cerkve vse zaobljubljene slike in sleče tudi Marijin kip. Župnik je odgovoril, da si tega ne upa izvršiti, ker bi mogel izbruhniti upor, toda kresija je vztrajala pri svojem ukazu in še naročila župniku, naj ljudstvo „pola-goma ozdravi od podedovane blodnje“, obenem ga je pa pozvala s trškim sodnikom in nekaterimi drugimi uglednimi možmi za 22. XII. na zaslišanje v Celovec. Tu jih je sprejel kresijski tajnik P a u e r skrajno grobo in jim postavil rok za izvršitev ukaza do srede po Novem letu. Na Stefanovo je skušal potem župnik v pridigi pomirljivo vplivati na ljudstvo, češ da je za češčenje brezpomembno, je li kip oblečen ali slečen, toda ljudstvo se ni dalo prepričati, temveč je sklenilo na Novega leta cerkev za-

stražiti in pozvati na pomoč še sosednje vasi. Glede na to je naročil župnik cerkovniku, naj že na Silvestrovo vzame kip iz oltarja ter ga nadomesti z drugim. Ko je na Novega leta ljudstvo videlo, kaj se je dogodilo, je vnovič razdraženo napadlo župnika, preteplo trškega pisarja in prisililo cerkovnika, da je postavil kip nazaj.

Župnik je o dogodkih seveda obvestil kresijo, a ta je dne 4. I. 1788. ukazala cerkev kratko in malo zapreti. Na sv. Treh kraljev dan se je vršila v njej zadnja služba božja in kaplan je skušal ob tej priliki še enkrat pregovoriti ljudstvo, naj se ukloni oblastem, toda zaman. Ker je imelo ključ od cerkve, se je odslej ob nedeljah samo zbiralo v njej. Dne 6. II. je pa prišel v Zeleznko Kaplo kresijski komisar H a u s l a b z 21 vojaki, da bi naslednji dan izvršil slečenje kipa, toda ljudstvo je pridrvelo od vseh strani in zasedlo cerkev z okolišem. V tem položaju si tudi komisar ni upal uporabiti sile, ljudstvo ga je pa kleče prosilo, naj jim pusti kip oblečen. Po dolgih pregovarjanjih je ljudstvo izprošilo cerkvene ključe komisarju, a ta je obljubil izposlovati zopetno otvoritev cerkve. Naslednji dan je pa nastal po naključju v trgu požar. To je le še bolj razkačilo ljudstvo in je izsililo od komisarja vrnitev cerkvenih ključev, a ta je 9. II. prosil kresijo za večjo vojaško pomoč. Ker je pa kresija še isto popoldne odgovorila, da vojakov nima (odšli so na vojno proti Turkom), komisarju ni preostajalo drugega, kot da je naslednji dan s svojo prešibko posadko odšel, ne da bi bil mogel izvršiti svojo nalogo.

Podoben odpor ljudstva proti slačenju Marijinih kipov in drugim nepotrebnim novotarjam je izbruhniti tudi na Obirskem, v Šmarjeti v Rožu, na Jezerskem, v Selah, na Kamnu v Podjuni, v Rebrcah, Škocijanu in v Črni, a v Mežici je bil pri ljudskih nemirih župnik celó ranjen. Glede na to je izdala deželna oblast nove poostrene ukaze na duhovščino, o dogodkih v Zelezni Kapli

je pa poročala celo na Dunaj, a tamošnjemu župniku je naročila, naj v pridigi na praznik Marijinega oznanjenja ljudstvo pouči, da Marijine milosti ne zavise od njene obleke; če bo ta pridiga zalegla, naj kip D. M. v Trnju na tihem sleče in odstrani tudi zaobljubljene podobe. Z Dunaja so dne 10. III. odgovorili, naj odideta kresijski glavavar in novi dobrloveški arhidiakon, prošt J. A. Melchior, sama v Zeleznko Kaplo, na Obirsko in v Šmarjeto, poučita ljudstvo in preiščeta, koliko je pri vsem odporu sokriva tudi duhovščina. Očividno si pa nobeden od njiju ni upal med razburjeno ljudstvo, kajti prošt je zaman prosil, naj bi šel namesto njega arhidiakon za Spodnji Rož, a namesto kresijskega glavarja je odšel potem ženeški oskrbnik. Oba sta prispela v Zeleznko Kaplo dne 1. V. 1788. ter pozvala tja na zaslišanje tudi obirskega župnika. Med ljudstvom je nastalo seveda novo razburjenje. Oskrbnik si očividno sploh ni upal medenj, temveč je čakal v gostilni, a prošt je pozval ljudstvo na razgovor v župnišče. To je zahtevalo zopetno otvoritev cerkve, vzpostavitev prejšnjih praznikov, dovolitev poprejšnjih procesij i. dr., skratka, da ostane vse pri starem. Prošt je obljubil, da bo izposloval otvoritev cerkve, vendar le pod pogojem, ako pristanejo na slečenje kipa. Tedaj je nastal nepopisni vrišč, vse je kričalo, da cesar sploh ni dal takih ukazov, temveč da sta vsega kriva le kresija in duhovščina. Prošt je stopil na mizo, da bi pomiril razjarjeno ljudstvo, toda to je kričalo le še glasneje in nekateri so zahtevali sploh odstranitev sedanjih duhovnikov in pravico, da si sami izvolijo take, ki jim bodo pridigovali „po starem“. Druga skupina ljudi je medtem našla na cesti oskrbnika in mu grozila. Prošt mu je hotel oditi na pomoč in, ker je kazalo tako, da bosta oba tepena, sta v svoji stiski obljubljala vse, nato jo pa naglo odkurila iz trga.

(Dalje prihodnjč)

Topla je misel v tujini na dom

Pismo Prodrika Ljuba

Spet se oglašam, dragi bralci „Našega tednika-Kronike“. Ko je človek navezan čisto samo nase in je vedno in povsod sam s svojimi notranjimi svetovi, se nima nikomur izpovedovati, mu postane tu pa tam tako tesno pri srcu, da bi kričal z viharjem in se tako znebil teže neizgovorjenega, nerešenega in zagonetnega pri srcu.

Tako je z nami tukaj v Kanadi. Z vseh vetrov ljudje so okrog mene. Postanejo ti sicer delovni tovariši in prijatelji, včasih se tudi pomenkujejo in ta ali drugi pripoveduje kaj nebitvenega iz svoje preteklosti, vendar smo v glavnem vsak sebi, vsak zase, vsak s svojimi cilji za bodočnost in vsak s svojimi sanjami, kako bo, ko bomo spet doma med svojimi prijatelji, v rodni deželi.

Mnogokrat mi uhajajo misli v najzgodnejšo otroško dobo, ne vem zakaj. Tako sem se danes spomnil rojstne hiše tam v Karavankah. Iz mojega doma se je videl zvonik farne cerkve z velikanskima kazalcema, ki sta ležala trudno po črnih rimskih številkah. Tako smo v hiši tudi brez ure vedno vedeli za točen čas. Tudi bila je ta ura vsako četrt in mi vaški čepi smo se ob vsakem udarcu začudeno zadržali na črne številke in kazalce ter ugibali, kakšen škrat uganja tam gori svoje burke.

Moja mati je bila vas. Moja mati je bila redkokdaj zmogla „vzgaјati“ svoje gnezdo, ker smo imeli za silo v najemu nekaj polja. Tam je plela in osipala krompir in skrbela za solato, da ni bilo treba vsega očetu kupovati. Oče je tesaril pri raznih kmetih in se vračal navadno v sobotah domov.

Ko sem bil star sedem let, sem bil že pravi špekulant. Manjši sem bil od mojih dveh bratov, a zato toliko bolj vase zaprt. Vedno sem kaj klanfal in cimpral, ali mlin na vodo ali riže za male hlodke. Kadar sem se prebudil, sem bil vedno neznanško lačen, pa če je mati klicala „južina“ ali ne. Vse podstrešje sem premetel in poznal vsak predmet, ki so ga tam odložili kdó ve kdaj. Le žebļjev mi je primanjkovalo, ker so bili dragi in jih je oče skrbno zapiral pred otroki.

Na soncu in v morju

(Nadalj. s 3. strani)

obred je trajal zelo dolgo. Ura je bila že eno čez poldan, ko smo v cerkvi končali. Gospodje, ki so pred oltarjem čakali in se potili, so se mi kar smilili.

Zdaj pa se je pričela „fešta“ pri mizi. Ravno deset nas je bilo, prav pisana družba: poleg gostitelja mi štirje gostje, en salezijanec, en benediktinec, en frančiškanski frater ter čivši usmiljeni brat. Vladovalo je pristržno razpoloženje. Zejo in lakoto smo preganjali z dobrotami na mizi. Na koncu je za črnim dalmatincem prišel na vrsto še sladki prošek, ki pa za ma postati zelo nevaren, če ga preveč čistiš.

Domov se nismo vrnili peš. Gostitelj nas je dal zapeljati domov z malo jadrnico. Ugoden vetrič nas je gnal proti domu. Naš krmar, 25-letni mladenič, se mi je zdel otožen. Vprašal sem ga, kaj mu je. Pokazal je na levo nogo. Bila je tanjša in slabša od desne. Za težko delo ni sposoben. Izučil se je čevljarstva, ki mu pa ne prinese dovolj zaslužka. Zdaj mu je župnik don Marko prepustil svojo barčico pod pogojem, da ga pelje, kadar in kamor je treba.

Tedaj se mi je porodila odrešilna misel: treba je kaj prodati, da bo denar za žebļje. Na podstrešju je ležal precejšen punkelček volne že nekaj časa. Kakor danes presodim, je bilo tam zavite vsaj en kilogram volne. Prekanjen načrt sem skoval: najprej jo bom stlačil za streho za nekaj dni, potem jo bom v mraku spustil skozi lino s podstrešja, zanesel pod lukovco gor v gozd in pokril z mahom. Potem bom obvestil prijateljčka v vasi, ki se mi je zdel neznanško brihten, čeprav je bil za leto dni mlajši od mene. Izmišljeno, storjeno. Dejal sem prijateljčku: „Jaz ne morem prodati volne, ker bi me takoj odkrili.“ Prijateljčku so se oči kar zasvetile, ko sem ga privlekel pod lukovco. Obljubil mi je, da kakšen krajcar bova že dobila zanjo.

Kako je spravil volno iz gozda v vas, mi ni znano, ker sem od razburjenja tekkel na drugo stran k studentu in tam omahnil.

Čez nekaj tednov, ko je začel pritiskati mráz, sem čuj neki večer pripovedovati mamó prav otožno o volni, ki je ne more

najti na podstrešju. Moja teta pa je pripomnila: „Viš, čudno se mi zdi, pri Gorniku sem videla na lopi prav takšen punkelček, kot je bil naš.“ Pri Gorniku pa je bil doma moj prijateljček. Ze sem mislil, da je po meni, a teta naša je bila verna in boječa. Ni si upala povprašati paglavčeve mamó zavoljo volne. Šele pozneje sem zvedel, da je bila volna tetina. Prisluzila si jo je z dnino in jo izročila moji materi, ki je imela več otrok in večje potrebe.

Kako je ravnal moj prijateljček z izkupičkom, ne vem točno. Denarja meni vsekakor ni izročil, verjetno kar po lastni presoji, da itak ne bom znal ravnati z njim. Bil sem mu zelo hvaležen in ponosen nanj, da sem smel z njim peti dne 6. januarja Tri kralje „Iz jutrove delele“, čeprav nisem imel nič posluha. Bil sem za Miha.

Do letos nisem priznal svoji teti ničesar o tej nesrečni solčavski volni. Pretekli teden pa me je prišlo, da sem ji napisal pismo in priložil 10 dolarjev. Priznal sem ji vse po resnici in upam, da sem po pravici plačal tudi obresti za vseh dvajset let nazaj.

Glejte, dragi bralci „Našega tednika“, laže mi je, ko sem zdaj tudi vam povedal.

Pa zdravi ostanite in trdni v dobrem!

Vaš prijatelj Ljubó.

Pojasnilo glede vojne škode

Ker mi je nemogoče odgovarjati na vsa pismena vprašanja glede stanja naše skupne akcije za doseg plačila vojne škode onim, ki so bili preganjani od nacistov, naj tu podam vsem prizadetim nekaj pojasnil: Naša akcija se tiče le beguncev iz Jugoslavije, ki so bili preganjani od nacistov zaradi svojega protinacističnega mišljenja in delovanja.

Naši naporí za doseg plačila vojne škode temelje v zakonu Zapadne Nemčije, a uspeh je odvisen od dobre volje njene vlade. Mi torej nimamo trdnega zagotovila glede uspešnosti.

Rok za prijavo je podaljšan do 1. aprila 1958.

Naš pravni zastopnik dr. Pešelj, advokat v Washingtonu, je v poletju odšel v Nem-

čijo, da tam intervenira v naši zadevi. Če se je že vrnil in kaj je dosegel, na pismeno vprašanje še nisem prejel odgovora.

Skoro vse prijave, poslane iz Avstrije, so zelo pomanjkljive.

Prijavljenci se premoč ozirajo na točko B. v formularju za prijavo. Tam je jasno povedano, da morajo biti priloženi prijavi v nemškem jeziku napisani sledeči dokumenti:

1. Schilderung des Verfolgungsvorganges. Popis, kako in zakaj je prišlo do preganjanja.

2. Erläuterung der Schadensfälle. Popis vse škode — kakšna škoda se mu je zgodila, kakor je prej navedel pod točko IV. v formularju, ter vrednost te škode.

3. Dokazila, ki izpričujejo, da je bil res preganjan in da se mu je res storila škoda, kakor jo navaja v prej navedenem popisu.

Če ni uradnih dokumentov, naj si vsak skuša pomagati z izjavo prič, ki vse to potrjujejo in podajo svoje pričevanje na zapisnik ali pri notarju, sodišču ali pri nemškem konzulatu.

Svoji prijavi naj prilože še potrdilo oblasti, da je prijavitelj identičen z onim, ki je podpisal prijavo in da res stanuje tam in tam.

Kadar bom prejel potrebna pojasnila od našega zastopnika, jih bom za vse prizadete v Avstriji objavil v „Našem tedniku“, osebno pa ne morem vsakemu posebej pojasniti zadeve.

Vsakdo more vložiti svojo prijavo naravnost pri nemškem konzulatu. S tem se seveda izključi iz skupne akcije, a je morda boljše to, ker je težko iz Amerike vsakemu posebej popravljati pomanjkljivosti prijave.

Matija Škerbec

6019 Glass Ave, Cleveland, 3, Ohio, U.S.A.

Za gospodinje:

Cvetje za drugo vigred

Prve cvetice spomladi nas najbolj razveselijo. Če hočemo zgodnjega cvetja, pa se moramo že sedaj potruditi. Vse cvetice, ki imajo v zemlji čebulico, moramo nasaditi že jeseni. Najbolj znane spomladanske čebulice so: zvonček, spomladanski žafran ali krokus, narcisi, tulipani in hijacinte.

Vablјjiva je zelena trata, po kateri so natroseni zvončki in narcisi. Zato čebulice zvončkov in narcisov nasadimo brez reda, kamor jih hočemo. Pri tulipanih in hijacintah pa se držimo reda. Za tulipane, hijacinte itd. pa izberemo gredico, ki ima dovolj apna in ni na novo gnojena. Svež gnoj čebulnicam škoduje. Z dvema prstoma primemo čebulico in jo potisnemo 10 — 12 cm globoko v rahlo zemljo. Čas sajenja je od meseca septembra do srede oktobra. Rastline se morajo do nastopa slane že ukoreniniti in okrečiti. Čim krepkejše bodo že v jeseni rastline, tem preje in lepše bodo v vigredi cvetele. Ko nastopi slana, rastline oziroma kraj pokrijemo z listjem, da zmrzlina ne more škodovati. Razdalja med posameznimi rastlinami naj bo 10 do 15 cm.

Ko rože odcveto, čebulice lahko vzamemo iz zemlje, a nujno ni. Po več let ostanejo na istem kraju v zemlji in se celo razmnožujejo. Seveda moramo pri obdelavi vrta paziti, da čebulic ne ranimo.

Patentne rjuhe

Novost za gospodinje v Avstriji so patentne rjuhe. Američanke jih že precej dolgo poznajo in jih ne bi hotele več pogrešati. To so spodnje rjuhe, ki so tako izdelane, da se kar nataknejo na žimnice. Nič jih ni treba podvihavati ali delati vozlov. Torej gospodinja pri posteljanju porabi manj časa, rjuhe tudi nič več ne zdrknejo iz svoje lege. Posebno praktične so te rjuhe za bolnice, hotele, zavode, kjer ima osebe mnogo dela in kjer bolnike težko prekladajo. Tudi se navadna rjuha rada zguba in tako bolnika s težko boleznijo to zelo moti. Patentne rjuhe pa bodo ostale trdno na mestu tudi na posteljah otrok. Rjuhe bodo iz materijala, ki pri kuhanju ne bo uskočil. Torej bodo te napovedane „patentne“ rjuhe imele toliko prednosti, da se jih bodo gospodinje rade posluževale.

Mesto bitk

Le malokdo ve, da je Beograd mesto, ki je doživelo največ bitk. Dosej jih je bilo skupno 114, med najbolj zanimivimi pa je tista, med katero so Madžari v enajstem stoletju porušili beograjsko trdnjavo. Iz kamnitih blokov porušenega Beograda so zgradili trdnjavo v Zemunu.

Komaj deset let kasneje je bizantinska vojska razdejala zemunsko trdnjavo in kamnenje spet prenesla v Beograd.

Razen tega je imel Beograd v zgodovini kar 30 imen. Nekatera med njimi so čudna, n. pr. Hrib za razmišljanje, Gora boja in slave, Hiša svobode, Hiša vojn itd.

F. GRIVSKI: 44

Vozniki POVEST

„Sem! Samo eno željo imam!“

„Na dan ž njo!“

„Rada bi videla, da bi me poročili v romarski cerkvi sredi polja.“

Ker župnik ni ugovarjal, so želji takoj ugodili. Mati in sin sta se še v kuhinji pomenila o podrobnostih. Medtem so pevci peli in nekateri celo prešerno vriskali.

„Pa jim ti reci, naj ne vriskajo radi očeta! Lepo, lepo ga pozdravi, popazi na reveža in mu sporoči, da ga pridemo vsi obiskat po poroki!“

Župnik je sprejel očeta gvardijana v župnišču, kjer je prenočil. Pevcem je razlagal Petrov Janez svoj načrt za poročni dan. „Z vozovi se popeljemo kakor včasih!“ Pod noč so vstali in peli po klancu, zavriskal pa ni nihče, da bi ne žalil matere.

Zadnje tedne je šlo, kakor namazano: pod kolnico je žagal mizar, v kamri je šivala mojškra, po hiši so belili zidarji, v kuhinji je pomagala Erna. Po prvih oklicih so vaščani na široko razpravljali in ženske na drobno opravljale. Po drugih oklicih so

pomilovali samo Gregorja. Ko so pa slišali tretje oklice, so se docela sprijaznili z novico. Spomin na voznike je oživel. Kar jih je še ostalo, so pripravljali vozove, da bi po stari navadi peljali svate in pevce v cerkev.

Sv. Jurij je prihajal na iskrem konju. Kar čez noč se je napenjalo popje na mladju. Niko je delal od jutra do noči v vinogradu, kakor bi se sploh ne menil za dogodke v hiši.

„Da ne bom v napotje!“ se je opravičeval. Tilka je pa brž spoznala, da ga nekaj teži. Izmužnila se je iz hiše in mu nesla južino. Položila mu je roko na ramo in sunkoma vrgla vprašanje:

„Kaj ti je, Niko?“

Začudeno jo je pogledal in se pošalil: „Saj veš, da sva pred odločilnim korakom!“ Dekle se ni pustilo pregovoriti. Vrtala je z besedo, kakor bi hotela izvedeti skrivnost.

„Vem, kaj premišljaš!“ je vzdihnila. Niko je molčal. „Polir ti ne gre iz spomina, kajne?“

„Nikar ne obujaj starih spominov!“ je prosil fant. Videti je bilo, da je Tilka zadela na pravo struno. „Ker si že omenila polirja, pa bodi!“ Bistvo ji je pogledal v oči. „Ti vest kaj očita?“

Tilka je povesila glavo in izmaknila pogled. „Da ne bo skrivnosti med nama, ti povem kakor pri spovedi: Prevaril me je, pokvaril pa ne!“

„Dovolji!“ je odsekal. „Petrov Janez mi je vse opisal. Nikdar več te ne bom vprašal o tem!“ Hvaležno ga je pogledala, pospravila posodo in vstala.

„Že greš?“

„Polno dela je doma.“

„Nimaš znabiti tudi ti vprašanja?“

Zasuhalo se je v breg z jerbasom pod pazduho. V soncu so ji zaslesketale solzne oči.

„Le vprašaj, Tilka!“

Globoko je vzdihnila in se ozrla.

„Kdo je oni večer udaril polirja?“

„Jaz ne!“ je dejal odločno.

„Zakaj so te pa zaprili?“

„V preiskovalnem zaporu sem bil tri mesece. Dokazov niso imeli, pa so me izpustili.“

„Zakaj se nisi vrnil domov?“

„Sram me je bilo. Pisal sem tvojemu bratu, ki me je dobro poznal in vedno razumel. Za hlapca me je vzel v samostan. Več let sem služil, molil in delal. Ni bila velika moja plača, toda vso sem si prihranil.“

„Zakaj mi to pripoveduješ?“

„Ker si me vprašala in pa — — — da bi mi kdo ne očital, da sem prišel k hiši praznih rok!“

Zadelo jo je v živo. „Kar je polir klevetal radi Elze, je laž! Verjameš, Tilka?“

„Dal Petrov Janez mi je vse povedal in v pismu sem brala.“

„Sedaj sva se sama izpovedala, jutri naju bo pa župnik. Mi daš odvezo?“

„In ti meni?“

Objela sta se in lahko jima je bilo pri srcu, kakor da bi se obema odvčal težak kamen. Odhitela je po stezi na brežino. Z vrha ga je pozdravila z roko in on ji je odzdravil. Udaril je s krampom in zaživljal. Tilka pa je pela med zelenimi grmiči in ptički so peli z njo. Pomladni veter je razprši zadnje oblake na nebu in jasno sonce se je uprlo v zelene brežine.

*

Poročni dan je bil veder in jasen. „Gajžlana bratovščina“ je po dolgih letih spet okrasila vozove s prvim zelenjem. Posedli so na vozove in sipali bonbone med otroke, ki so se v gručah zaganjali po tleh in pobirali sladka zrna v prahu.

(Dalje prihodnjič)

CELOVEC

Minuli teden je dobilo koroško glavno mesto dvojezične napise. CELOVEC = Klagenfurt smo brali na plakatih. V veselje vseh pa so take dvojezične napise dali po plakatnih stenah nalepiti ravno tisti nacionalni nestrpnosti, ki bi Slovence v žlici vode radi utopili.

Prepričani pa smo, da so prebivalci Celovca toliko razsodni, da na dan volitev ne bodo nasadili taki prostaški gonji par ljudi, ki še vedno ne morejo razumeti, da smo v letu 1957, in ne 1941!

GORENČE

Letos imamo pri nas na Gorenčah večkrat razne slovesnosti. Poleti smo dobili za našo farno cerkev v Šmiklavžu tri nove bronaste zvonove, od katerih tehta največji 800 kg. Zvonove je vliła tovarna v Inomestu. Zadnja svetovna vojna je ravnala v naši fari neusmiljeno ter nam pobrala kar 5 zvonov, tako da je v zvoniku ostal samo en majhen zvon, katerega niti najbližnji sosedje niso dobro slišali.

Kakšno veselje je zavladalo po fari, ko smo izvedeli, da pridejo k samevajočemu malemu zvonu še trije večji, ki se prav lepo ujemajo. Zvonove kakor tudi farno cerkev smo za ta dan lepo ovenčali. Naša mladina je s primernimi pesmimi in deklamacijami pozdravila nove zvonove, cerkveni pevci pa so zapeli nekaj prazniku primernih pesmi.

Nove zvonove so blagoslovili mil. g. prošt Trabesinger iz Pliberka ob navzočnosti preč. gg. župnikov Pirkerja, Murijs, Sukiča in Mirka Brumnika. Meseca avgusta pa smo dobili dva nova zvonova tudi v cerkvi Sv. Radekunde, katera so blagoslovili prelat iz št. Pavla. Poslušajmo radi njih klic!

Dne 8. septembra pa so nam blagoslovili našo novo farno dvorano preč. g. Mirko Brumnik ob navzočnosti g. župnika Pirkerja iz Rude in č. g. župnika Skorjanca iz šveč, nakar je farna mladina zaigrala lepo in vzpodbudno igro „Madona v gozdu“. Pevske točke pa so dodali naši vrli pevci. Zvečer ob 8. uri je bila ponovitev, katere so se udeležili tudi naš prejšnji dušni pastir preč. g. Vilko Pipp, ki se mu farani zahvalimo za graditev farne dvorane, katerega iniciativa je bila, da je prišlo sploh do tega važnega farnega prostora, kjer se vršijo kulturne — in verske prireditve.

Ob koncu pa bi izrazili še prošnjo, da bi nam škofijstvo dalo čimprej stalnega dušnega pastirja, kajti sami uvidimo, da župnik Pirker iz Rude res težko soupravlja našo raztrešeno faro.

PODLIBIČ PRI PLIBERKU
(Smrtna nesreča)

V nedeljo, 29. septembra se je zgodila smrtna nesreča. Železničar Simon Pečnik iz Podlibiča se je peljal od doma proti Krotniku, da bi tam prevozil železniški tir s svojim mopedom. Prehiteti je hotel prihajajoči tovorni vlak, pa je bil prepočasen: vlak ga je zagrabil in vlekel več metrov seboj in ga hudo poškodoval, da je bil takoj mrtev, obležal je pod kolesi vlaka. Rajnega smo pokopali na libuškem pokopališču v družinskem grobu ob obilni udeležbi znancev, prijateljev in železničarjev. Rajni naj počiva v miru. Vdovi in vsem sorodnikom naše sočutje!

GONOVECE

Marija Rosa Kert se je rodila 17. septembra v Celovcu. V nedeljo 29. 9. so jo prine-

Pri nas na Koroškem

sli h krstu botri Stanko in Jožefa Vauti, rojena Ogris iz Šmihela. Srečnim staršem Jožefu in Štefaniji Kert, pd. Kertovima, čestitamo!

VOGRČE

Mlado življenje v prerani grob

Dne 16. septembra zvečer ob pol 7. uri se je pripetila velika nesreča pri p. d. Komarovih. Domači so pripravljali krmo za zimo in jo tlačili v silosu. Nato so odšli v mraku po drugih opravkih, niso pa odstranili lestve. Ob tem času je prišel neopažen 12-letni Franc Trinka, pd. Fidej. Bil je pač radoveden, kako delo napreduje. Pri tem je zgubil na lestvi ravnotežje in da se izogne padcu v globino 4 m, je v naglici pograbil za žico elektr. voda 380 V. Tok je dobesedno privil fantka. Domači sin Feliks je slišal ječanje in je prihitel, ne da bi pomislil, da grozi tudi njemu nevarnost; pograbil ga je in izvlekel iz obupnega položaja. Poskušali so z umetnim dihanjem in naglo poklicali zdravnika, ki pa ni mogel več pomagati.

Dne 19. septembra smo ga spremili k večnemu počitku. Pogreb so vodili ob številni udeležbi domači gospod župnik ob asistenci čč. gg. župnika Piceja in kaplana Nemca iz Šmihela. Na domu in pri naši je pel domači pevski zbor, tudi šolarji so mu zapeli ob grobu v slovo.

Domači gospod so se v ganljivih besedah poslovili od rajnega in ga stavili za vzor drugim otrokom. Franci je hodil mesečno k zakramentom, pridno je obiskoval šolarško mašo med tednom. Tudi ob popoldanskega blagoslova v nedeljo ni izostal.

Ta nesreča bodi svarilo staršem, da poučijo otroke, kako je treba paziti in se ne izpostavljati nevarnosti za življenje. V imenu staršev prisrčna zahvala častiti duhovščini, pevcem in vsem pogrebcom. Staršem, ki so težko prizadeti, naše iskreno sožalje. Rajnemu naj sveti večna luč.

POGRČE PRI ŠT. VIDU

Družini Hobel p. d. Rojakovim se je rodila v četrtek, 19. septembra hčerka Marija, katero sta prinesla h krstu gospa Rutar Marija iz Zitare vasi in g. Milan Hobel. Srečnim staršem, Jožefu in Angeli čestitamo!

DOLINA PRI POKRČAH

Drugi dolinski romarski shod se bo vršil dne 13. 10. 1957. Od 7. do 11. ure bodo sv. maše. Priložnost za sv. spoved bo pri vseh sv. mašah.

Na rožnovensko nedeljo, dne 6. oktobra bo ob 10. uri v Dolini farna sv. maša. Vsi častilci Matere božje v Dolini srčno vabljeni!

Župni urad Pokrče

LESE PRI ŠT. JAKOBU V ROŽU

V nedeljo, dne 29. septembra smo v Lesah obhajali veselo svatbo. Štornikov Franček si je izbral pri sosedu svojo družico Strdenovo Pepco in v župnijski kapeli sta v

krogu svojih najbližnjih sorodnikov s poročno mašo eden drugemu obljubila zvestobo in ljubezen za življenje. Oba poročenca sta več let marljivo sodelovala v farni prosveti in mnogokrat smo ju videli v dobro iznešenih vlogah na domačem odru. Ker sta se zelo dolgo pripravljala na zakonski stan, upamo in jima želimo mnogo sreče in uspeha na skupni poti. Da bi mladostni vzori, ki sta jih skrbno zbirala in spoštovala doslej, v lepem družinskem življenju obrodili mnogo dobrega sadu!

Kmet - rojak - ne pozabi!

Sedaj, ko spravljate zadnje pridelke domov, ne pozabi, da je v Celovcu v Mohorjevem domu sto fantov in deklet, ki obiskujejo srednje šole. Tudi Ti boš z malim delom svojega pridelka pomagal tej mladini, da bo dobro oskrbovana. Kolikokrat prideš s svojim vozom v mesto, naloži vrečo krompirja, naloži vrečo zelja, mogoče imaš tudi kaj sadja na svojem vrtu. Mladina Ti bo za vsak prispevek zelo hvaležna. Otroci iz družin s številnimi otroki, otroci iz delavskih družin le težko zmorejo na sebi nizek mesečni

Domovina, ne pozabi nas!

S tem naslovom prinaša avgustova številka časopisa koroških vojnih žrtev „Za resnico in pravico“ neverjetna žalostna odkritja o tem, kako svojci padlih iz zadnje vojne životarijo in se brez uspeha potegujejo za tisto bore malo priznanja, ki se imenuje renta staršev. Članek oz. apel na državno izvršno oblast, ki človeka pretrese — zlasti še, če si sam ležal v jarkih med granatami in bombami — je napisal nesebični zagovornik in borec vojnih invalidov in žrtev deželni sekretar Zveze vojnih žrtev Adolf Schicher.

Prinašamo izvleček iz tega aktualnega članka na občo željo mnogih naših mater in očetov, ki so prav tako žrtvovali svoje najboljše, svojo lastno kri, v tistih hudih letih, a jih merodajne ustanove danes ne marajo videti in jih kvečemu s obljubami odpravljajo in tolažijo, po drugi strani pa dajejo milijone in milijone na razpolago novemu Bundesheeru. Ali ne bi bilo bolj na mestu, bolj pravično in bolj domovinsko, da reši država najprej vprašanje vojnih pohabljenec, sirot in staršev, ki so jim sinove pokopali kdove kje na tujih tleh?

Deželni sekretar pravi:

„Domovina, ne pozabi nas! Te besede so zapisali v zadnji vojski vojaki v Narviku na vojaškem pokopališču svojim padlim tovarišem v kamen, pač kot oporoko in opomin vseh, ki jim je vojska zaprla usta. In

ti“, bi bilo bolje! — Na vsak način pa naj ima eno vedno pred očmi: če moraš hitro kam, odpravi se pravočasno na pot in se ne zanašaj preveč na svoj motor itd., ker je vse to tako dvomljivo, da te ravno v najtežjih prilikah najprej zapusti. Tudi ceste same so različne, ker prideš v največjem diru lahko kar na enkrat na spolzko mokroto, na jame, ki te mečejo — in kar je posebno nevarno, ker srečaš mogoče, kar naenkrat vozače, ki hočejo biti še hitrejši kot ti, te hočejo prehiteti ali ti pridejo nasproti na napačni strani ali kar naenkrat s ceste, ki reže tvojo pot. — Kar pa je najslabše, če so mogoče kot vozači motoristi šele začetniki ali slabotneži, ali napiti. Če dirkaš z vedno večjo hitrostjo in vedno manjšo pazljivostjo, si tudi v slučaju tuje krivde sam doprinesel del za nesrečo, ki te je zadela! — Kar ti še v vsakem pogledu lahko pomaga, je, če voziš s tako mirno hitrostjo, da vsak hip lahko dobro zavreš svoje vozilo, ne da bi se potem voz dvakrat zasukal okoli svoje osi. Posebno pa je treba, da znaš vse danes veljavne predpise in da jih tudi pri vožnji popolnoma obvladaš! Prej in drugače pa raje ne vozi, ker se sicer gotovo s teboj vozi ne tvoj prijatelj ali prijateljica, ki si zanju odgovoren, ampak tudi — smrt! (Dalje)

prispevek v znesku 380 šilingov. Prav zaradi tega je potrebno, da pomagamo vsi. Kdor more, bo pomagal s svojimi poljskimi pridelki, kdor more, bo pomagal z drvmi, drugi pa bomo pomagali v denarju, ker vsi hočemo in želimo, da bo mladina dobro oskrbljena, da se bo mogla v polni meri posvetiti študiju in pripravi za življenje.

Reševalcem nagradne križanke

Kakor smo zvedeli, še do danes niso dobili vsi reševalci zadnje nagradne križanke svojih zasluženih nagrad. Mi smo sicer sporočili imena reševalcev dotičnim tvrdkam, ki so bile v križanki omenjene, ter jih prosili, da reševalcem obljubljene predmete takoj pošljejo. Da pa tvrdke tega še do danes niso storile, nismo vedeli. O tej zadevi smo pri firmah takoj urgirali in dobili predmete, ki so vsakemu reševalcu nagradne križanke namenjeni.

Dobili so že: Valentin Hartman, Ludovik Kren, Marija Kodrun, France Krištof.

Niso še dobili: Žpk. Alojzij Vaut, Zofka Vauti, žpk. Avgust Čebul, Marija Partl in Otilija Kelih iz št. Petra, Hilda Pack, Celovec; Rozalija Pack, Plešivec 9; Joško Pack, Beljak; Miha Pack, Plešivec-Kotmara ves; Jurij Balassa, št. Lenart; Marija Brešan, Plešivec, in Rezička Pack. Vsi navedeni, ki še svojih nagrad niso dobili, naj se čimprej zglasijo na uredništvu »Našega tednika« od torika do petka od 8.—12. ure, da dobijo njim namenjene predmete.

Uredništvo

ROZAN:

Svet se spreminja in mi z njim

XVII.

Koristni nasveti vozačem motornih vozil

Če gledam slike, ki predstavljajo smrt, vidim, da se na nekaterih slikah milostno sklanja nad mrtvimi, na drugi, da ga počasi objema, in še na drugi, da se nekako zmagovalno reži. Vsaka slika ima svoj pomen! Mnogokrat je smrt rešiteljica po dolgem trpljenju in po dolgem zasluženem delu, ker prinaša umrlemu zaslužen mir. Zalibog pa je v našem življenju preveč slučajev, ko se ljudje igrajo s podarjenim jim življenjem, kot da bi morali in mogli živeti večno!

To so predvsem tisti, ki sejejo med ljudmi sovraštvo, zavidajo vsakemu njegov boljši kruhek, ki izkoriščajo svoje podložnike, sosede in ubožnejše ljudi in ki hočejo povsod in za vsako ceno uveljaviti samo svoje koristi. In takih je žalibog tudi med nami dovolj! — So pa tudi taki, ki se lahko miselno igrajo s svojim življenjem, vsak po svoje, kakor otrok z igračkami, ki jih trga in strga, kakor se mu zljubi.

So med njimi posebne izjeme, ki poznajo samo delo, si ne privoščijo počitka, nočejo poznati bolezní, še manj pa potrebo zdrav-

nika, ker pač tudi pozabijo, da je zdravje predpogoj in glavna podpora za koristno življenje. Ne škodujejo pri tem pa samo sebi, ampak tudi svoji rodbini, če jo morajo prizgodaj zapustiti. Take izjeme najdemo večkrat tudi med našimi slovenskimi kmeti na Koroškem!

V drugo vrsto pa spadajo tisti, ki uničujejo svoje dragoceno življenje s prekomernim uživanjem alkohola in tobaka vseh vrst, posebno v obliki cigaret, ki jih sploh niti ne štejejo več. Še bolj blizu smrti pa je današnji moderni način pohlepa po naglosti, hitrosti in po naglih voznjah z motorji, tako da se čutijo srečni, če vedno hitreje in neprevidneje drvijo... dostikrat v svojo pogubo. In takim bi želel, da vidijo v „dnevniku smrti“ telesa, ležeča na cesti z razbito lobanjo, povožena telesa ali pa na pol še žive ljudi, ki jim bolnica še more rešiti življenje — toda bodo pohabljeni, da je potem tak človek, ki nikdar ne postane več zdrav, samo v napotje sebi in svoji okolici, pri tem pa največji revež tudi sam!

Če bi vsak, naj še mlad, ali pa že v letih, in ga mika dirkanje, „večkrat mislil na take posledice in videl slike iz „dnevnika smr-

Jabolčne sorte, ki obrodijo tudi ob mrazu

V dobrih letinah imamo večinoma dosti sadja, da ga moremo prodati samo kot sadje za industrijsko predelavo po ceni za 30 do 40 g za 1 kg.

V letih z mrazom ob cvetenju nimamo jabolk niti za lastne potrebe, ko bi lahko tudi slabo sadje dobro prodali, ker vlada splošno pomanjkanje. Že prejšnja leta, posebno pa letošnje leto sem v domačem sadovnjaku videl sorte, ki so v kljub 6 stopinj C mraza prav dobro ali vsaj zadovoljivo obrodile. Vzrok, da gotove sorte obrodijo ob mrazu, bo v tem, ker te sorte bolj pozno cvetijo ali vsaj raztegnjeno razcvetajo in se torej več ali manj cvetnega popja razcvete še le p o m r a z u. Opazil sem namreč, da od zgodaj cvetočih sort ni nobena obrodila, izvzemši dvojnih drevcev beličnika, med katerimi je brat opolmoči zakuril in sta ob straneh ognja dobro obrodila in prinesla skupno okoli 200 kg.

Prav dobro so letos obrodile: Ontario, Jonatan, Rdeči devičnik (Roter Jungfernapfel) in Kranjski devičnik; **dobro:** Bobovec (Bohnappel), Zlata parmena in Kanadka; **zadostno:** Bojkovo jabolko in Veliki Brunner.

Večina omenjenih sort je tudi lani obrodila izvzemši Bobovec, ki rodi izmenično, se pravi, da eno leto počiva. Ker večina teh sort med nami še niso dosti znane, naj sledi kratek opis sadu in drevesa teh sort.

ONTARIO

je poznozimska, debela, dobra namizna sorta s povprečno težo 20 dkg, izrazito ploščate oblike, v drevni zrelosti zeleno-rumene osnovne barve z voščeno prevleko, deloma z malim rahlo rdečim licem na sončni strani. Črviv sad se na drevesu dobro drži in večinoma odpade šele kot gnil sad. Užiten zrel je šele začetkom februarja in se zdrži v kleti deloma do sredi junija. Gnitje črvivih sadov na drevesu bi se dalo odpraviti s škropljenjem proti jabolčnemu zavijaču.

Ontario je v našem podnebnju zelo občutljivo za pozebo na lesu in mora biti nujno cepljen na za pozebo odporen deblotvorec, ker nam drugače prej ali slej popolnoma pozebe ali vsaj dobi velike rane, na katere se naseli rak, ki deblo dalje razjeda.

JONATAN

je tudi drugače zelo priporočljiva ameriška sorta, ni preveč občutljiva za pozebo na lesu, drevo je zelo rodovitno in redno rodi in sicer že kmalu po sajenju. Radi tega je slabe rasti, krošnja ostane mala s povešenimi tankimi vejami. Zahteva zadostno gnojenje. Sad je zelo lep, do dve tretjini prevlečen z živordečo barvo, srednje debel, izvrstnega okusa, za škrup precej odporen in radi tega prinaša celo brez škropljenja precej veliko res prvovrstnega sadu. Če drevo ni prepolno, je povprečna teža sadu 12 dkg.

RDEČI DEVIČNIK

je skoraj po vsej površini sadu rdeč in sicer na sončni strani temno, na senčni svetlo rdeč, precej droben in ni prvovrstno namizno jabolko. Vendar je dokaj dobrega okusa in priljubljeno kot Miklavževo in božično jabolko, ki se v kleti do konca marca še prav dobro obdrži. Je precej odporen za škrup. Drevo je slabe rasti, na lastnem deblu do gotove mere občutljivo za pozebo na lesu, na odpornem deblotvorcu zelo odporno.

KRANJSKI DEVIČNIK

ni pravo ime. To je tudi drobno jabolko kot rdeči devičnik, do dve tretjini celotne površine, prižasto svetlordeče povarvan, precej odporen za škrup, užiten zrel že sredi oktobra in se zdrži v kleti do konca marca, ko prične gniti na mehki gnilobi. Ta sorta je prišla k nam s Kranjskega. Ker prične dostikrat že prva leta po sajenju roditi, bujna rast kmalu poneha, krošnja ostane majhna in ob zadostnem gnojenju skoraj redno vsako leto obilno rodi. Sadjarji, ki so to sorto dobili iz moje drevnice, mi pravijo, da so ravno te sorte zelo veseli, ker začne drevesce takoj roditi in je sad užiten zrel že dva tedna po obiranju in se vseeno zdrži prav dobro do konca marca. Te sorte druge drevnice nimajo.

KANADKA

je prvovrstno namizno jabolko, ki zahteva zelo dobro zemljo in zavetno lego. Ker rada pozeba, mora biti cepljena na odporen deblotvorec! Drevo je močne rasti, dela ploščato krono, dolgo ne rodi, potem obilo in precej redno vsako leto. Sad je debel, povprečna teža 17 dkg, malo rebrast, bolj visok kot širok, zlato-rumen, užiten zrel rumeno-zelen, na gosto posut z rjastimi pikami, precej raskav, posamezni sadovi imajo rahlo rdečkasto lice. V kleti se dobro zdržasamo do Božiča, deloma, zlasti z višjih leg do konca marca. Sad sicer ni dosti podvržen škrlupu, vendar ravno pod škrlupnimi pikami začne kmalu gniti.

VELIKI BRUNNER

je precej debelo pozno zimsko jabolko, užitno zrelo od februarja naprej in zdrži čisti nekrastovi sadovi do konca junija. Osnovna barva je zelena, stran se na jesen rdeče barva in ga naj pozno obiramo, ker ostane pri zgodnem obiranju neokusen in brez lepo rdeče barve.

To jabolko je gospodarska sorta brez posebnega okusa in na trgu samo lepa rdeča barva privablja kupca. Drevo je zelo močne rasti z zelo povešenimi vejami.

BOJKOVO JABOLKO

je precej debelo, zeleno-rumene osnovne barve, na sončni strani dostikrat z malim rahlo rdečkastim licem. V kleti se zdrži zdravi sadovi do konca marca; gospodarska, priporočljiva za bolj ostre lege. Ob zadostnem gnojenju kmalu in redno rodi. Drevo zraste precej veliko.

BOBOVEC (BOHNAPFEL)

je pozno zimsko gospodarska sorta, sad se zdrži v primernih letih do konca junija dokaj okusen in sočen, če ga obiramo pozno. Tudi rdeče lice dobi šele pozno. V dobri zemlji ali vsaj dobro gnojeno zemlji prične šele dokaj zgodaj roditi in rodi večinoma izmenično vsako drugo leto zelo obilno.

ZLATA PARMENA (GOLDPARMENE) je prvovrstno namizno jabolko, občutljiva za pozebo na lesu. Brez večkratnega škropljenja so skoraj vsi sadovi zelo krastavi in deloma tudi razpokani, da jih moremo uporabiti doma samo za prešanje.

Ta sorta je na trgu sicer zelo priljubljena, vendar se dobro zdrži samo do konca decembra, ko je trg itak prenapolnjen. Ker tudi zahteva dobro zemljo in obilno gnojenje, za kmetijsko sadjarstvo ni priporočljiva.

Ker so v naših krajih leta precej mrzla ob času cvetenja jablan, je nujno potrebno, da sadimo več onih sort, ki obrodijo tudi v teh letih. Kdor je namenjen letošnjo jesen saditi sadna drevesca, naj upošteva v prvi vrsti te sorte.

Naj tudi oni, ki sicer niso bili namenjeni letos saditi sadna drevesca, zasadijo par drevcev omenjenih sort, ker pač precej dolgo traja, da nam mlado drevesce prinese večjo letino.

Vse omenjene sorte dobite v drevnici ing. MARKO POLZER, cepljene na odporen deblotvorec, ki prepreči pozebo dre-

vesca in rakavost debela. Na razpolago so zelo močna drevesca, ki bodo ob primernem gnojenju in postrežbi kmalu rodile.

Pripomniti je treba, da druge drevnice ne uporabljajo za pozebo odpornih deblotvorcev in radi tega naročnikom drevcev iz tujih drevnic pozebe mnogo drevcev. Naši sadjarji si naj končno zapomnijo, da se na tuja drevesca nikoli ne morejo zanesti, ker so rastle v preveč dobri zemlji in preobilnem gnojenju z dušičnimi gnojili, ki se v naših slabših zemljinah težko ukoreninijo. Tuje drevnice tudi ne uporabljajo odpornega deblotvorca, kar je v našem podnebnju, kjer sadno drevje zelo rado pozeba, za večino sort nujno potrebno. Zavedati se je tudi treba, da drevesca s tujih in oddaljenih drevnic pridejo precej dražja, kot je

Hladilnike
Pralne stroje
Električne motorje
in vse električne predmete

JOHANN LOMŠEK

ŠT. LIPŠ, Tihova 2, p. Dobrla ves

Odplačilo je mogoče na obroke. Cenik dobite po želji brezplačno.

naračunal agent, ker tuja drevesnica vračuna za delo zapakovanja še posebej 1.20 do 1.50 S za vsako drevesce.

Drevnice vračunajo seveda tudi prevozne stroške, ki so iz obdonavskih dežel že zelo visoki. Naj torej naši sadjarji ne kupujejo od agentov blago iz tujih drevnic, ker ne odgovarja našim podnebnim in talnim razmeram, četudi pride kot agent domač človek ali celo znanec. Poslužimo se raje domače drevnice, ker drevesca te bodo gotavo rasla in so končno precej cenejša, kakor razvidite iz oglasa na zadnji strani.

Ing. Marko Polzer.

SADNA DREVESCA

Velika izbira sadnih drevcev, posebnih sort, ki jim slana ob cvetju ne škoduje.

ING. MARKO POLZER,
St. Veit/Jauntal

Kadar copate izpregovorijo . . .

Tudi pri nas ima copata važen in skrivnosten pomen, a v ženski roki je ona močno žensko žezlo. O copatah se pri nas precej veliko ve. Toda na Vzhodu je vloga copate še veliko večja in pomembnejša kakor pri nas. Kadar musliman razžali svojo ženo ali pa jo prevari, tedaj je dovolj, da gre prevarjena žena h kadiju (islamski sodnik) in položi predenj na tla narobe obrnjeno copato (to je tako, da gleda podplat navzgor). Govoriti ji ni treba nič, ker kadi že ve, kaj to pomeni. Ta njena obtožba zadostuje, da tožiteljici dovoli razpoko. Pomislite samo, koliko bi šele pri nas v Evropi privlekli copat pred naša sodišča, ako bi bil ta običaj tudi pri nas v navadi, da bi ženam ne bilo treba nič govoriti, ampak bi pokazale samo svoje copate, pa bi dosegle ločitev od svojih nezvestih mož! Mislim pa, da bi tudi moških ne manjkalo, ki bi prinašali svoje copate pred sodišče.

Razen tega zakonskega izražanja uporabljajo na Vzhodu copate tudi še iz drugih romantičnih vzrokov. Kadar hoče n. pr. muslimanka videti svojega zakonskega moža in govoriti z njim, mu pošlje svojo copato, kar pomeni prevedeno na poetski jezik: „Pridi hitro, gospodar moj, tvoja ljubezen te z neznanskim hrepenenjem pričakuje!“

Če se pri ženi mudi njena prijateljica, postavi žena copate svoje prijateljice pred vrata sobe, kar je znamenje za njenega moža, da je v sobi tuja oseba in da naj zato nikar ne hodi v sobo. Zgodi pa se seveda tudi, da se to signaliziranje s copatami, ki ga noben dober musliman ne prekrši, tudi zlorabi in sicer tedaj, kadar je v sobi kakšna druga oseba — kakšen ljubimec, ki ga mož prav gotovo ne sme videti.

Tako na Vzhodu. Na Zahodu ne poznajo tega razgovora s copatami. Zgodi se pa, da tudi pri nas včasih izpregovorijo, zlasti kadar pride mož pozno iz gostilne in mu prilete ženine copate v glavo ali na hrbet.

POSTELJNO PERJE kakor tuhenti in blazine po vseh cenah pri

LODRON
VILLACH, Lederergasse 12

Šivalne in pletilne stroje
GRUNDNER Klagenfurt
Wienerg. 10

Katece prednosti

Vam nudi

Teppichhaus Rademayer

PRI NAKUPU PREPROG · PREGRIJAL · BLAGA ZA POHIŠTVO · NAMIZNEGA IN POSTELJNEGA PERILA

1 NAJVEČJO IZBIRO

2 PAZLJIVO POSTREZBO

3 NIZKE CENE · PLACILNE OLAJŠAVE

BELJAK-VILLACH · POSTGASSE 3 · TEL. 47-67

Pestro in zanimivo

Nova filmska kamera

V tehnološkem inštitutu države Massachusetts (ZDA) so uspešno skonstruirali filmsko kamero, ki je tako popolna in tako hermetično zgrajena, da lahko z njo snemajo tudi v globini 5000 in več metrov. Kamero spustijo v globino z najlonsko vrvo. Za svetlobo, ki omogoča snemanje, skrbi posebna elektronska bleščeča luč, ki je čvrsto zgrajena s kamero.

V Zahodni Nemčiji

naglo narašča število žensk s šoferskim izpitom. Lani so izdali v celoti 87.000 šoferskih izkaznic, od tega četrtno ženskam.

Kako spijo ovce?

Na kongresu angleškega združenja za pospeševanje znanosti v Dublinu je dr. Monroe z daljšo razpravo odgovorila na doslej nepojasnjeno vprašanje, ali ovce spijo. Izjavila je, da ovce spijo v presledkih po pol ure in sicer stoje in z odprtimi očmi.

Reševanje križank kot učni predmet

V mestu Leco je bilo peto državno zborovanje reševalcev križank. Reševanje križank so vzeli zelo resno ter so predlagali, naj bi šolske oblasti v Italiji sprejele reševanje križank kot učni predmet, češ da bi ta nova snov razbistrila učencem um.

Ameriška armada

bo kmalu dobila nova prevozna sredstva, ki bodo vozila po suhem, plula po vodi in letala po zraku. Pravijo, da bodo ta najnovejša prevozna sredstva podobna sedanjim helikopterjem.

Na Angleškem

šo zdaj izumili sredstvo proti radarju. Obstoji iz posebnega mazila, neke vrste gumi-jaste smole, s katero prevlečejo ladje ali letala, tako da postanejo tudi za radar nevidne.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

PONEDELJEK, 7. 10.: 14.00 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Beseda o sodobnem perzijskem slovtvu. 18.45 Za našo vas. — TOREK, 8. 10.: Poročila, objave. — Rdeče, rumeno, zeleno. — SREDA, 9. 10.: 14.00 Poročila, objave. — Korošci pojejo in igrajo. 18.45 K 10. oktobru. (Glasbena oddaja). — ČETRTEK, 10. 10.: 14.00—14.30 Poročila, objave. — Iz domačih gajev. — PETEK, 11. 10.: 14.00—14.30 Poročila, objave. — Akustični mladinski list. (št. 2). 18.45 Okno v svet: Posebnost ameriškega političnega življenja. SOBOTA, 12. 10.: 9.00—10.00 od pesmi do pesmi — od srca do srca. — 18.10 Ob 100-letnici smrti J. Ressa. — NEDELJA, 13. 10.: 7.20 Duhovni nagovor. 7.25 S pesmijo pozdravljamo in voščimo.

URADNA OBJAVA

SEJEM ZA SVETLO GOVEDO

82. sejem, ki ga prireja Zveza rejcev svetlega goveda za Koroško in Štajersko v St. Vidu ob Glini v lopi živinorejcev, bo v četrtek, dne 10. oktobra t. l. ob pol 10. uri. Ocenitev v vrednostne skupine bo dan prej ob 13. uri.

Prignali bodo približno 80 brejih krav in telic. Vse živali so preiskane ter ne boleajo na tuberkulozi in bacilu Bang. (Podpore za nakup pri izločenih reagentih).

CERKVENI PRISPEVKI

„JAVNI POZIV“

Vse katoličane, ki so dolžni plačevati cerkveni prispevek, pa ga za 3. četrletje 1957 (zaključeno 1. septembra 1957) še niso plačali, pozivamo, da v omenjevalnem roku treh tednov, ki se začne 1. oktobra 1957, brez nadaljnega poziva plačajo svoj prispevek do 21. oktobra 1957 pri pristojnem župnem cerkvenem svetu in da pokažejo obenem svoj davčni predpis ali mezdnii izkaz.

Cerkveni prispevek je po zakonu dolg, ki se mora plačati in Cerkev nima dolžnosti, da bi ga po svojih organih pobirala. Ako prispevek ni plačan, je dovoljena pravna pot. Organi, ki pobirajo cerkveni prispevek, uživajo pravno varstvo in imajo pravico, da zaračunajo do 2 odst. plačilnega cerkvenega prispevka kot pobiralno pristojbino.

Ker se cerkveni prispevek v četrletnih delnih odplačilih plačuje in sicer 1. marca, 1. junija, 1. septembra in 1. decembra, zato je bil 1. septembra cerkveni prispevek za tri četrtnine letnega prispevka že plačljiv.

Finančna zbornica krške škofije
Celovec, Marianengasse 2

Nogavice, žensko spodnje perilo, moške in otroške hlače dobite najceneje pri STOFFSCHWEMME, Klagenfurt, Benediktiner Platz.